

Milieubeleidsplan Gemeente Heemskerk 2020-2023

Inhoud

Visie Heemskerk 2030	3
Voorwoord (Gaatzte)	5
Inleiding	6
Ambitie milieubeleidsplan 2020-2023	7
Trends en ontwikkelingen	7
Evaluatie Milieubeleid 2014-2018	9
Resultaten Participatie	9
Op weg naar een klimaatneutraal Heemskerk in 2050	12
Regionale energiestrategie (RES)	13
TransitieVisie Warmte	13
Warmtenet IJmond	14
Gebouwde omgeving	15
Verduurzamen eigen vastgoed	16
Oprichten energie coöperatie Heemskerk	17
Elektriciteit	17
Industrie en Landbouw	17
Prioritering van de CO ₂ -reductiemaatregelen	18
Op weg naar een circulair Heemskerk	23
Een gezond en schoon Heemskerk	25
Een groen en natuurlijk Heemskerk	29
Biodiversiteit	29
Klimaatbestendige gemeente	29
Natuur en milieueducatie	30
Samen werken aan een duurzaam Heemskerk	31
Slimme en duurzame mobiliteit in Heemskerk	31
Duurzame evenementen	33
UITVOERINGSPROGRAMMA 2020-2023	34

Visie Heemskerk 2030

Samen werken aan een duurzaam Heemskerk

Heemskerk staat bekend als een duurzame en sociale gemeente. Gemeente en inwoners hebben daar samen hard aan gewerkt en doen dat nog steeds. De gemeente hecht veel waarde aan burgerparticipatie en betreft inwoners bij beleid en plannen. Bij initiatieven uit het dorp faciliteert, informeert, stimuleert en helpt de gemeente. Het lokale en het gemeentelijke niveau vormen samen een goed afgestemd en krachtig geheel.

Bewust zijn

Alle initiatieven passen binnen de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente die samen met inwoners en bedrijven zijn geformuleerd en vertaald naar concrete activiteiten. Algemeen uitgangspunt is het achter laten van een goede en gezonde leefomgeving voor alle volgende generaties. Belangrijk startpunt was een bewustwordingsprogramma voor zowel bedrijven en inwoners als voor de gemeentelijke organisatie, bestuur en medewerkers. Dankzij dit programma heeft iedereen nu hetzelfde beeld bij het begrip duurzaamheid, begrijpt ieder waarom het belangrijk is om daaraan te werken en kan ieder voor zich daar vorm aan geven in zijn of haar woon- en werkomgeving. Alle inwoners leren van jongs-af-aan op school al de basisprincipes van dit brede, integrale duurzame denken en doen.

Duurzame energievoorziening

Daarbij past allereerst de ambitie om onafhankelijk te worden van fossiele brandstoffen. Energiezuinig en energiebesparend gedrag van burgers, bedrijven én gemeente is vanzelfsprekend en alle bebouwing is energiezuinig of zelfs energie producerend. De resterende energiebehoefte wordt duurzaam opgewekt, grotendeels door lokale energiecoöperaties en andere lokale initiatieven. De energie-infrastructuur is aangepast aan de nieuwe vormen van energiewinning en -verbruik. Het Warmtenet IJmond met geothermische energie voorziet een groot deel van de woningen van warmte. 'Smart grids' zorgen er voor dat vraag en aanbod goed op elkaar zijn afgestemd. Door voortvarend gebruik te maken van de kansen in het versterkingsprogramma en de middelen die daardoor beschikbaar kwamen, zijn alle initiatieven en ambities extra voortvarend en uitgebreid opgepakt en gerealiseerd.

Geen afval maar grondstoffen

Afval bestaat niet meer in Heemskerk. In 2030 zijn wij voor bijna de helft geslaagd hierin. Door gezamenlijke inspanning van gemeente, bedrijven en inwoners worden alle afgedankte grondstoffen volledig gescheiden ingezameld en hergebruikt of gerecycled. Het begrip circulaire economie heeft daarmee inhoud gekregen. Zwerfafval komt niet meer voor, nu alle inwoners beseffen wat daarvan de gevolgen zijn voor het natuurlijk systeem.

Een schone en veilige omgeving

De van oudsher sterke milieupunten van Heemskerk zijn gekoesterd en beschermd. Bodem, lucht en water zijn schoon. Van externe veiligheidsrisico's is nauwelijks sprake. Geluid- en lichthinder zijn nog steeds minimaal, binnen geaccepteerde limieten.

Een groene en natuurlijke omgeving

De grote groene ruimte die Heemskerk rijk is heeft veel natuurwaarden, groenverbindingen en landschappelijke elementen. Beheer en onderhoud van al dit groen en water is afgestemd op het

creëren van een klimaatadaptieve omgeving met een zo hoog mogelijke ecologische kwaliteit. Gemeente en inwoners zorgen er samen voor dat openbaar groen, parken en plantsoenen goed op orde zijn. Ideeën van inwoners om beheer en inrichting te verbeteren worden door de gemeente verwelkomd zodat iedereen hiervan volop kan genieten.

Fijn wonen en werken

Bedrijven waarderen het groene en schone karakter van de gemeente Heemskerk en de constructieve en op duurzaamheid gerichte sfeer van samenwerking. Met stimulans en steun van de gemeente hebben lokale bedrijven kansen aangegrepen om bij te dragen aan een biobased-economy en aan korte regionale productieketens. Dit heeft ook uitbreiding van de lokale en regionale werkgelegenheid gebracht.

Naar buiten toe staat Heemskerk positief op de kaart en komen toeristen af op de groene en schone omgeving. Ook staat Heemskerk bekend om de duurzame woningvoorraad en als proeftuin voor nieuwe duurzame woon-concepten. Bijzondere initiatieven op het gebied van verduurzaming van de woningvoorraad hebben een plaats gekregen in de gemeente dankzij de gezamenlijke inzet van gemeente en inwoners. Daarbij gaat het niet alleen om een duurzame energiehuishouding, maar ook om het gebruik van duurzame bouwmaterialen. Dit alles heeft tot gevolg dat overheid en inwoners trots zijn op hun groene en duurzame Heemskerk en met veel plezier, tevredenheid en welzijn in onze gemeente wonen en werken.

Voorwoord

Met trots presenteer ik u het Milieubeleidsplan 2020–2023. Een plan waarin wij u graag meenemen in de ambitie die de gemeente Heemskerk heeft op het gebied van milieu en duurzaamheid. Een plan dat tot stand is gekomen met inbreng van inwoners, ondernemers en raadsleden. En een plan waarmee we in de komende jaren aan de slag gaan voor een klimaatneutraal, circulair, gezond, schoon, groen en natuurlijk Heemskerk.

Onze ambitie uitgelegd

Het Milieubeleidsplan geeft inzicht in wat er in gemeente Heemskerk speelt op het gebied van milieu en duurzaamheid. En het geeft het standpunt van de gemeente weer over een aantal kwesties, waaronder de energietransitie en luchtkwaliteit. Daarnaast legt het de basis voor het stellen van prioriteiten en het verdelen van middelen binnen het milieubeleid voor de komende jaren.

Klimaatneutraal en schone lucht staan voorop

Wat mij betreft staat het samen werken aan het realiseren van een klimaatneutraal Heemskerk in 2050 voorop. Evenals een schone lucht die uiterlijk in 2050 voldoet aan de gezondheidsadvieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie. Als gemeente willen wij hierin een verbindende en richtinggevende rol vervullen. Veel van wat daarvoor nodig is, is nog in ontwikkeling. Daarom is het soms moeilijk te doorgronden wat de juiste stappen zijn. Maar dát ze gezet moeten worden is duidelijk.

Samen met de inwoners van Heemskerk

Milieu en duurzaamheid zijn begrippen die bij een ieder op het netvlies staan en die ons handelen iedere dag beïnvloeden. Daarom is het niet meer dan logisch dat we inwoners, ondernemers en raadsleden van Heemskerk nauw betrekken bij de verdere ontwikkeling en uitvoering van ons beleid. Zo willen we een breed maatschappelijk draagvlak creëren voor het realiseren van de weg die we met elkaar moeten opgaan.

Het Milieubeleidsplan is opgebouwd uit een 4-tal thema's

- Op weg naar een circulair Heemskerk.
- Op weg naar een gezond en schoon Heemskerk.
- Op weg naar een groen en natuurlijk Heemskerk.
- Op weg naar een klimaatneutraal Heemskerk.

In het door ons te voeren toekomstig beleid klinken deze onderwerpen steeds door. Innovatie en het samenbrengen van initiatieven staan daarbij centraal. Immers, we moeten het samen doen!

Een grote stap naar een duurzaam Heemskerk

Met dit milieubeleidsplan 2020 – 2023 maken we samen met u als inwoner, ondernemer en maatschappelijke instelling een eerste grote stap naar een duurzaam Heemskerk in 2050.

Gaatze de Vries,

Wethouder Milieu en Duurzaamheid.

Inleiding

Naar een duurzame toekomst

Met dit Milieubeleidsplan 2020-2023 wil de gemeente Heemskerk een belangrijke volgende stap zetten op weg naar het geschetste beeld van een duurzaam en sociaal Heemskerk in 2030. Het beeld is niet statisch. Onderweg naar 2030 zal het ongetwijfeld nog aan aantal keren worden bijgesteld, afhankelijk van ontwikkelingen in de maatschappij, technische innovaties en opgedane ervaringen en inzichten. En natuurlijk zal in de loop der jaren de tijdshorizon opschuiven. Maar de richting is helder en aan de hand daarvan stelt de gemeente in dit Milieubeleidsplan haar milieu- en duurzaamheidsdoelen voor 2023.

Duurzaamheid en milieu zijn geen op zichzelf staande entiteiten, zij zijn verweven met vele andere beleidsterreinen zoals ruimtelijk ordening, wonen en economische ontwikkelingen. In dit nieuwe Milieubeleidsplan is daarom de integrale samenhang van de verschillende beleidsvelden benadrukt en verankerd. Een belangrijke vertaling hiervan is het voornemen om een duurzaamheidstoets te ontwikkelen voor toepassing bij alle beleidsontwikkelingen. Ook een goede aansluiting bij de ontwikkeling van de nieuwe Omgevingswet, in 2021, is een belangrijk voornemen.

Het plan biedt ruimte voor nieuwe ontwikkelingen, faciliteren van burgers en bedrijven en stelt tegelijkertijd ook heldere kaders voor vergunningverlening, toezicht en handhaving. Een belangrijke plek is ingeruimd voor communicatie, educatie en voorlichting, en voor het betrekken van onze inwoners.

Samen beter bezig voor een duurzaam Heemskerk!

Werkwijze

Dit Milieubeleidsplan is tot stand gekomen met inbreng van velen. Allereerst hebben wij met de raad teruggeblikt op het vorige beleidsplan. Wat waren de doelstellingen, met welke activiteiten wilden we die bereiken en is dat gelukt? Daarna hebben we gekeken waar de focus de komende periode moet liggen. De aandachtspunten die hierbij naar voren kwamen zijn in dit nieuwe plan meegenomen.

Via de socials van gemeente Heemskerk is in maart en april 2018 via stellingen getoetst waar de inwoners van Heemskerk de komende periode de focus willen leggen. Degenen die aansluitend de enquête invulden konden ook hun ideeën en prioriteiten voor de komende periode invullen. En daar is door veel inwoners gebruik van gemaakt, bijna 70 ingevulde enquêtes ontvingen wij terug. De resultaten van de stellingen en de enquête zijn als bijlage bij dit beleidsplan gevoegd.

Tijdens een bijeenkomst voor vertegenwoordigers van de verschillende stakeholders in de gemeente konden de deelnemers al hun ideeën voor een duurzamer, schoon en gezond Heemskerk inbrengen alsook hun prioriteiten daarbinnen aangeven.

Samen met actuele trends en ontwikkelingen vormden de opbrengsten van de genoemde activiteiten de bouwstenen voor dit Milieubeleidsplan. Uiteraard konden niet alle ideeën en wensen een plek krijgen, de ambities voor 2023 en de bijbehorende activiteiten zijn afgestemd op wat reëel en haalbaar is.

Ambitie milieubeleidsplan 2020-2023

Trends en ontwikkelingen

Om te komen tot ambities voor het Milieu- en Duurzaamheidsbeleid in de komende jaren is een aantal actuele trends en ontwikkelingen van belang. Deze worden hieronder besproken.

Energietransitie

Het besef dat fossiele energiebronnen eindig zijn en het gebruik ervan klimaatverandering tot gevolg heeft, is breed aanwezig in de samenleving. In de lijn van het Klimaatakkoord van Parijs zal onze energievoorziening de komende decennia ingrijpend veranderen. Een drastische reductie van het gebruik van fossiele energie en een transitie naar duurzame energiebronnen zijn noodzakelijk. Dit houdt een reductie in van 49% CO₂ in 2030 en bijna geheel CO₂ neutraal in 2050. De opgave is complex, de energietransitie raakt iedereen. Burgers, bedrijven en overheden zullen grote inspanningen moeten leveren. Het Klimaatakkoord van juni 2019, hangende een akkoord door de Eerste kamer, biedt een speelveld en kaders dat ondersteunend zal zijn in het realiseren van de CO₂ reductiedoelstellingen.

Energietransitie raakt alle facetten van de werkgebieden waar een gemeente een rol heeft. Woonkwaliteit, toekomstbestendigheid voor de veranderende woonvraag biedt veel kansen om tegelijkertijd ook andere verduurzamingsmaatregelen door te voeren en daarmee de energietransitie te versnellen.

Circulaire economie

Grondstoffen worden steeds schaarser: we staan voor de belangrijke uitdaging om er efficiënter mee om te gaan. Hoewel we ons hier al langer bewust van zijn, lopen nog steeds veel grondstofstromen 'lineair'. Daarbij worden grondstoffen omgezet in producten die aan het einde van hun gebruiksduur worden vernietigd. Bij 'circulaire economie' wordt uitgegaan van twee materialenkringlopen; een biologische kringloop waarbij reststoffen na hun levensduur terugvloeien in de natuur, en een technische kringloop die er op is gericht dat afgedankte producten opnieuw worden gebruikt, met een hoge, liefst vergelijkbare kwaliteit. In een circulaire economie worden er dus nog maar weinig nieuwe grondstoffen gewonnen en bestaat restafval nauwelijks meer.

Belangrijk voor het beter sluiten van grondstofkringlopen is dat alle goederen en materialen die gebruikers afdanken goed gescheiden worden ingezameld. Voor huishoudelijk 'afval', waarvoor gemeenten verantwoordelijk zijn, is dit nog lang niet altijd het geval. Overheden hebben zich ten doel gesteld om in 2020 de hoeveelheid huishoudelijk restafval gereduceerd te hebben naar 100 kg per persoon per jaar. Dit betekent voor veel gemeenten meer dan een halvering.

VANG-doelstelling en ontwikkeling naar de circulaire economie: alles is grondstof!

Andere ontwikkelingen in dit verband zijn de toenemende populariteit van lokale producten, kringloopwinkels, 'tiny houses' en de deeleconomie systemen om producten met elkaar te delen of van elkaar te lenen of te huren. Deze laatst genoemde ontwikkelingen benadrukken de waarden van diensten en andere 'toegevoegde waarden' in plaats van het zelf in eigendom hebben van fysieke goederen.

Veranderende verhouding burgers en overheid

Het gevoel onder de landelijke bevolking dat men geen greep heeft op de politieke besluitvorming is in de afgelopen jaren sterk toegenomen. In de zoektocht naar nieuwe en directe vormen van democratie om de kloof tussen burger en politiek te dichten, worden allerlei initiatieven genomen. Burgers zetten zich in voor hun eigen leefomgeving, starten burgerinitiatieven en organiseren burgertoppen. Overheden op hun beurt verwelkomen actieve burgers, sluiten aan bij de kracht van gemeenschappen en veranderen hun rol van een sturende naar een ondersteunende rol.

Ook op gemeentelijk niveau veranderen de verhoudingen en verschuift het initiatief van overheid naar burger. Al vele jaren hecht de gemeente veel waarde aan burgerparticipatie en worden burgers op initiatief van de gemeente betrokken bij de beleidsvorming en het opstellen van plannen in bijvoorbeeld de openbare ruimte. Bij initiatieven en plannen uit een dorp faciliteert, informeert, adviseert en stimuleert de gemeente en helpt bij het vinden en werven van fondsen. Door de laagdrempelige opstelling weten de burgers en dorpsvertegenwoordigers de weg naar de gemeente te vinden.

Bewustwording en kennis delen

Al deze ontwikkelingen vergen veel van alle geledingen in de samenleving. De opgaven zijn groot, de ontwikkelingen gaan snel. Wat vandaag een goede oplossing lijkt, is misschien morgen alweer verouderd. Wat goed is voor de lange termijn, strookt lang niet altijd met de belangen van de korte termijn. Meer dan ooit moeten overheden, bedrijven en burgers er samen de schouders onder zetten om de complexe problematiek te ontrafelen en een duurzame toekomst binnen bereik te krijgen. Brede participatie is noodzakelijk en dus ook brede bewustwording. Of het nu om koplopers, middenmoters of achterblijvers gaat, iedereen kan iets bijdragen, op zijn of haar eigen wijze en met eigen kracht en kunde. Door te verbinden en kennis te delen kunnen de verschillende partijen elkaar inspireren en verder helpen. Informatiebronnen en communicatiekanalen voor dit doel zijn er te over. Tegelijkertijd krijgen veel mensen juist daardoor geen overzicht. De kunst is om vanuit de complexiteit van het geheel vertalingen te maken naar overzichtelijke en op handeling gerichte informatie waar doelgroepen mee uit de voeten kunnen. Als dit lukt, kan inderdaad iedereen meedoen, ontstaat er steeds meer beweging en komen we gezamenlijk sneller vooruit.

Evaluatie Milieubeleid 2014-2018

Teneinde te leren van de afgelopen jaren is de uitvoering van het milieu- en duurzaamheidsbeleid geëvalueerd. Dit gebeurde aan de hand van de doelen en voorgenomen activiteiten uit het Milieubeleidsplan 2014-2018. De evaluatie vond op een aantal manieren plaats:

- De raad is samen met de klankbordgroep Heemskerk tijdens een informatiebijeenkomst bijgepraat.
- Een zelfde sessie is voor betrokken ambtenaren van de gemeente georganiseerd.
- Via online stellingen en een enquête konden de inwoners van Heemskerk hun mening geven.

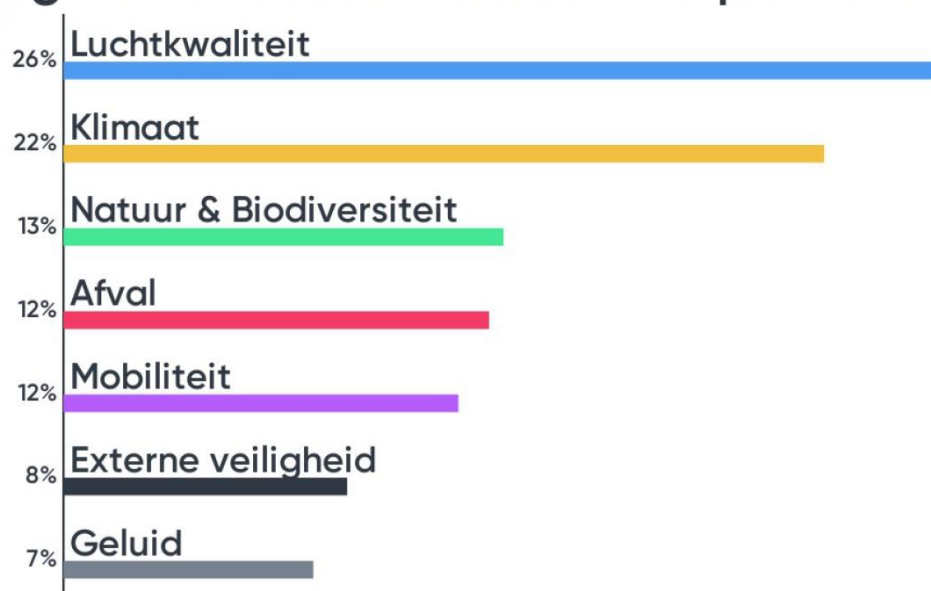
Resultaten Participatie

Op 29 januari 2019 organiseerden wij de bijeenkomst 'Milieubeleidsplan 2020-2023 gemeente Heemskerk'. We nodigden de raad en de klankbordgroep uit voor de informatiebijeenkomst waarbij wij eerst kort terug keken op de afgelopen periode, en dan een eerste verkenning presenteerden over wat de nieuwe planperiode voor Heemskerk kan betekenen.

We gaan duurzamer wonen en leven. Dat hebben we beloofd, samen met 200 andere landen, in het Klimaatakkoord van Parijs. We gaan onder andere afscheid nemen van aardgas. Dat betekent dat we elektrisch gaan koken en onze huizen anders moeten gaan verwarmen. Voor deze transitie in energiegebruik maken we een plan, we stippelen een route uit naar aardgasvrij.

Inmiddels is er meer informatie bekend waarover we in gesprek gaan met alle inwoners en de raad. Wat zijn de belangrijke thema's en aandachtspunten in onze reis naar aardgasvrij wonen en leven? Hoe kan en wil de raad van waarde zijn in het gesprek met de samenleving van Heemskerk?

Waar legt u de focus? Verdeel 100 punten.

Welk onderwerp gaf u de meeste punten en waarom?

Mentimeter

Resultaten evaluatie

De evaluatie resulteert in de conclusie dat het overgrote deel van de voorgenomen doelstellingen en activiteiten uit het Milieubeleidsplan 2012-2015 is gerealiseerd. Via het jaarverslag van de Omgevingsdienst IJmond is de voortgang periodiek gerapporteerd.

Tijdens de bijeenkomst met medewerkers van de verschillende beleidsvelden kwamen algemene aandachtspunten naar voren die van belang zijn voor het nieuwe Milieubeleidsplan:

- In de afgelopen jaren is een degelijke basis gelegd voor het milieu- en duurzaamheidsbeleid. In de komende jaren moet de gemeente dit verder uitbouwen en mag de ambitie het best hoog liggen. Hieraan moet een visie ten grondslag liggen: waar willen we naar toe?
- Het nieuwe Milieubeleidsplan moet ruimte bieden voor onverwachte ontwikkelingen. Experimenten moeten kunnen, de gemeente moet durven pionieren.
- Op verschillende beleidsvelden lopen ontwikkelingen die raakvlakken hebben met het Milieubeleid zoals bij voorbeeld rond het Waterbeleid en de Omgevingsvisie. Dit vraagt om goede verbindingen en afstemming.

Resultaten publieksenquête en online stellingen

Via online stellingen en de enquête is getoetst of de burgers de resultaten van het milieu- en duurzaamheidsbeleid in de afgelopen 4 jaar hebben waargenomen en of zij die waarderen. Aan het eind van de enquête konden de respondenten hun aandachtspunten voor de nieuwe beleidsperiode aangeven. De enquête stond ruim vier weken open, 70 mensen vulden hem in. De online stellingen zijn door gemiddeld 300 mensen beantwoord. Onder de stellingen was ruimte om opmerkingen te geven naar aanleiding van de stelling. Ook daar is veel gebruik van gemaakt.

Energie en klimaat: Bijna 90 % van de respondenten vindt energie besparen belangrijk, ruim de helft geeft aan de gemeentelijke informatie over zuinig om gaan met energie te hebben gelezen. Subsidies worden als belangrijkste ondersteuning vanuit de gemeente gezien voor het besparen van energie. Verder zien de respondenten collectief inkopen ook als een belangrijk instrument. Bij de aanschaf van nieuwe apparaten wordt naar het energielabel gekeken, en bijna alle respondenten brengen energiezuinige verlichting aan. Als kansen voor de gemeente worden het plaatsen van zonnepanelen op gemeentelijk gebouwen en het ondersteunen van inwoners genoemd.

Milieuhinder en -klachten: Rond geluidhinder zijn de ervaringen duidelijk: drie kwart van de mensen ervaart wel eens geluidshinder, ruim een kwart van die mensen geeft aan meer hinder te hebben ervaren in de afgelopen vier jaar. Als grootste bron wordt het vliegverkeer aangegeven. Lichthinder is slechts sporadisch ervaren.

Wat betreft stook- en rookoverlast geeft drie kwart van de respondenten aan de informatie van de gemeente hierover niet gezien of gelezen te hebben.

Communicatie en educatie: De respondenten redelijk goed op de hoogte dat de gemeente elk jaar meedoet aan twee of meer (landelijke) milieuactiviteiten, de collectieve inkoopactie zonnepanelen en de warme truiendag zijn het meest bekend.

Aandachtspunten voor de komende periode: De aangedragen aandachtspunten voor de komende beleidsperiode gaan voor het overgrote deel over energie (besparing en duurzame opwekking) en de ondersteuning in de vorm van subsidie. Vliegverkeer wordt als grootste bron van geluidsoverlast aangewezen.

Alle resultaten van het participatietraject zijn als aparte bijlage bijgevoegd.

Op weg naar een klimaatneutraal Heemskerk in 2050

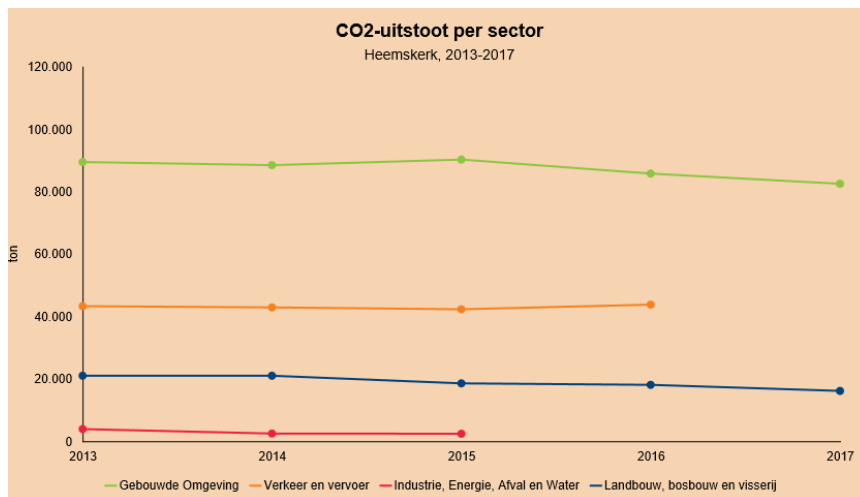
Inwoners van Heemskerk hebben (na luchtkwaliteit met 25%) het 22% klimaat als het op een na belangrijkste thema beoordeeld. De Klimaatwet stelt straks vast met hoeveel procent ons land de CO₂-uitstoot moet terugdringen. In juni 2018 is een voorstel voor de wet ingediend. Dat gaat uit van 95% minder CO₂ uitstoot in 2050 (en al 49% in 2030) ten opzichte van 1990. De wet moet burgers en bedrijven zekerheid geven over de klimaatdoelen.

In 2013 met het Energieakkoord en in 2015 met het Klimaatakkoord van Parijs zijn afspraken gemaakt over energiebesparing en CO₂-reductie. De nationale Energieagenda beschrijft het pad om te komen tot een vrijwel CO₂-arme en aardgasloze energievoorziening in 2050. Elektriciteit wordt dan duurzaam opgewekt, gebouwen worden voornamelijk verwarmd door aardwarmte en elektriciteit, bedrijven hebben hun productieprocessen aangepast, er wordt niet langer op aardgas gekookt en er rijden vrijwel alleen maar elektrische of duurzaam aangedreven auto's.

In 2018 is de Nederlandse overheid gestart met het Klimaatakkoord. Het Ontwerp Klimaatakkoord is doorgerekend door het Planbureau Leefomgeving en CBS. Het kabinet heeft juni 2019 een standpunt ingenomen en het Klimaatakkoord naar alle partijen gestuurd behandelen in de Tweede Kamer, zodat deze na de zomer ondertekend kan worden. Aan het akkoord wordt gewerkt over vijf lijnen: elektriciteit, industrie, gebouwde omgeving, transport en landbouw. Op regionaal niveau wordt het Klimaatakkoord vertaald in een Regionale Energiestrategie (RES) die de gemeenteraad uiterlijk 2019 moet vaststellen. De RES wordt vertaald in een uitvoeringsprogramma dat doorloopt tot 2030.

Juni 2018 is al de Wet Voortgang Energietransitie (wet VET) aangenomen, dat inhoudt dat alle bouwvergunningen die na deze datum zijn ingediend, verleend kunnen worden als er aardgasloos gebouwd kan worden, tenzij er sprake is van zwaarwegende maatschappelijke belangen. De grootste uitdaging ligt echter bij de afkoppeling van aardgas van de bestaande gebouwde omgeving in de beweging naar een aardgasloze samenleving. In opvolging van de verkenning van de transitievisie warmte door bureau DWA is daarnaast half 2018 begonnen met de ontwikkeling van een (regionaal) warmteplan, ook wel de Transitie Visie Warmte genoemd, die uiterlijk 2021 door de raad dient te worden vastgesteld. Hiermee wordt in kaart gebracht hoe de warmte-infrastructuur van de gemeente er in de toekomst uit kan zien. Uit het rapport van DWA volgde reeds dat voor Heemskerk verschillende infrastructuren (zowel in type als in collectiviteit) nodig zijn bij de warmtetransitie. Voor het grootste deel van de woningen is een collectief warmtenet met hoogtemperatuur het alternatief voor aardgas tegen de laagste maatschappelijke kosten. Voor andere woningen is een individuele elektrische warmtepomp de beste oplossing.

De gemeente Heemskerk heeft relatief weinig industrie en landbouw, en veel woningbouw en mobiliteit, zie grafiek 1. De absolute uitstoot van de gebouwde omgeving is de laatste jaren afgenomen, terwijl er woningen bijgekomen zijn (zie grafiek 2).

Grafiek 1, totale uitstoot CO₂-eq van de gemeente Heemskerk, onderverdeeld in sectoren (bron: Klimaatmonitor)

In onder andere de regionale energie strategie wordt 2016 als referentiejaar gehanteerd. In dit jaar was de uitstoot van de gemeente Heemskerk 150,1 kiloton CO₂-equivalent. 11,2 kT CO₂-eq is afkomstig van methaan, lachgas en F-gassen. Veruit de grootste bron is de gebouwde omgeving.

Regionale energiestrategie (RES)

In 2019 wordt landelijk gewerkt aan regionale energiestrategieën, waarmee invulling wordt gegeven aan het nationale Klimaatakkoord om 35 Terrawattuur landelijk aan elektriciteit duurzaam op te wekken in 2030, naast de warmtebronnen (restwarmte-geothermie, aquathermie) te identificeren. In een Regionale Energiestrategie (RES) staat de energieopgave van een regio centraal, met daarbij het potentieel voor duurzame opwekking en besparingen en de concrete plannen om de vraag (het eigen verbruik) en het aanbod bij elkaar te brengen. De energiestrategie omvat een overzicht van wat al loopt en versneld kan worden, concrete resultaten en uitvoeringsplannen voor de korte termijn en de richting, plannen en strategische (politieke) keuzes voor de langere termijn. De strategieën worden bottom-up, vanuit regionaal perspectief opgesteld aan de hand van concrete ontwikkelingen de kansen in de regio in kaart brengen. De RES heeft een horizon van 2030 met een doorkijk naar 2050. De gemeenten van IJmond en Zuid-Kennemerland vormen samen met de provincie waterschappen, netwerkbedrijven en maatschappelijke partners een deelregio van de RES Noord-Holland zuid.

TransitieVisie Warmte

In 2021 moet elke gemeente een TransitieVisie Warmte hebben vastgesteld met wijkuitvoeringsplannen (voorwaarde vanuit het Klimaatakkoord) waarin het tijdspad staat beschreven waarin wijken van het aardgas af gaan. De Transitievisie Warmte geeft inzicht in de volgorde van het van aardgas gaan van buurten en welk alternatief er per wijk beschikbaar is. Dit kunnen ook meerdere alternatieven zijn. De transitievisie Warmte moet gedragen worden door de partners als de woningcorporaties en nutsbedrijven en vastgesteld worden in de gemeenteraad. Vanuit het klimaatakkoord is aangegeven dat de transitievisie warmte elke 5 jaar opnieuw opgesteld wordt.

Verkenning DWA

In 2018 is er door de gemeenten in de IJmond, de Omgevingsdienst IJmond en DWA gewerkt aan een verkenning Transitievisie Warmte. Naar aanleiding van de opgave die er ligt bij de gemeenten om een transitievisie warmte te maken en de verkenning die DWA hiertoe heeft gedaan in opdracht van de Omgevingsdienst IJmond, kunnen er de komende tijd stappen worden genomen om een

Transitievisie Warmte op te gaan stellen. De resultaten van deze verkenning zijn in februari 2019 in de raad van Heemskerk gepresenteerd.

Volgende stap bij de Transitievisie Warmte

De Verkenning Warmtetransitie is gebaseerd op technische overwegingen waar professionele partners bij betrokken zijn. Om deze verkenning tot een volwaardige transitievisie warmte te brengen is er participatie nodig.

De voorkeurswijken waarmee gestart wordt in de Transitievisie Warmte, worden bepaald door vooraf te bepalen criteria samen met de weging vast te stellen op een participatieve wijze.

De criteria voor selectie van de eerste wijk kan komen vanuit beschikbare technieken (warmtenet of warmtepomp) en vanuit een financiële overweging. Vanuit het klimaatakkoord wordt voorgesteld om te beginnen met de wijken waar van inwoners verwacht wordt dat ze (financieel) zelfstandig de overstap kunnen maken. Draagkracht kan ook een reden zijn om te starten met een wijk waarvan inwoners het financieel niet aan kunnen. Daarmee kan wellicht energiearmoede als gevolg van stijgende gasprijzen worden voorkomen. Naast draagkracht is ook draagvlak vanuit een wijk iets wat meegenomen kan worden in de afweging om een wijk aan te wijzen als startwijk.

Het vervolg op de Transitievisie Warmte

Op basis van de TransitieVisie Warmte worden daarvoor in een uitgebreid participatieproces met belanghebbenden op wijkniveau de zogenoemde wijkuitvoeringsplannen voor de voorkeurswijken opgesteld die voor 2030 aardgasvrij gemaakt moeten worden.

Warmtenet IJmond

Een van de alternatieven in het aardgasvrij maken van woonwijken is de inzet van warmtenetten of stadsverwarming. Dit is geen eenvoudige ingreep omdat het een toepassing is die impact heeft in de ondergrondse (en daarmee ook bovengrondse) openbare ruimte. In de IJmond wordt de mogelijkheid van een warmtenet onderzocht met HVC. Vanaf 2018 is gewerkt aan een haalbaarheidsonderzoek voor een hoogtemperatuursnetwerk in de IJmond door HVC en de Omgevingsdienst IJmond samen met Floricultura, Tata Steel en woningbouwcorporaties WoonopMaat, Velison Wonen, Woningbedrijf Velsen en Pré Wonen. Inmiddels is door de partijen aangegeven dat er op basis van het haalbaarheidsonderzoek verder gewerkt wordt aan een verkenning binnen de gemeenten.

Het warmtenet in de IJmond zal primair worden gevoed door twee hoge temperatuur warmtebronnen in de buurt van Heemskerk, namelijk de restwarmte van Tata en vanuit de geothermiebron van Floricultura. Daarnaast heeft HVC voor het gebied in Heemskerk een opsporingsvergunning aangevraagd voor de ontwikkeling van een nieuwe geothermiebron. Binnen de ontwikkeling van het warmtenet zal de komende jaren gezocht worden naar nieuwe (duurzame) warmtebronnen.

Meer informatie hier over is beschikbaar op:

<https://www.odijmond.nl/projecten/aardgasvrij/warmtenet-ijmond/>

Robuust en intelligent elektriciteitsnetwerk

De gemeente in het kader van het milieubeleidsplan onderkent, dat een robuust en intelligent (smart grid) elektriciteitsstelsel met lokale buffermogelijkheden een essentieel onderdeel is voor een duurzame samenleving. Dat een dergelijk stelsel ook de keuzevrijheid, en

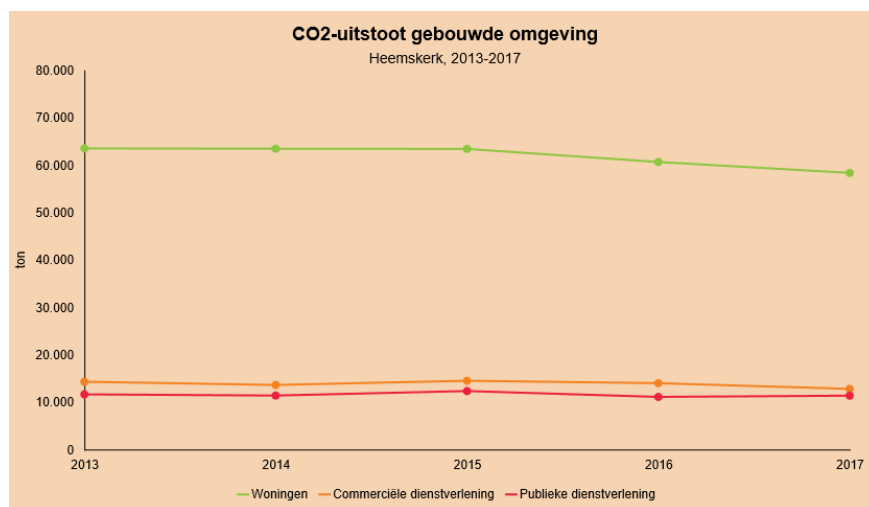
daarmee op termijn ook de betaalbaarheid, voor burgers om om te schakelen van fossiele brandstoffen naar duurzaam opgewekte energie kan bevorderen. Dat de mobiliteit ook in toenemende mate op elektriciteit zal zijn gebaseerd. Dat de gemeente daarom streeft naar een robuust elektriciteitsnetwerk met ruim voldoende oplaadpunten in de gemeente te realiseren. Dat als eerste stap een proefproject in een buurt of wijk van de gemeente zal worden opgezet, waarbij een dergelijk elektriciteitsnetwerk in de praktijk zal worden gebracht, geëvalueerd en waarvan de kennis gebruikt zal worden voor een verdere elektrificatie van de gemeente.

Het college komt in de eerste helft van 2020 met een uitgewerkt plan inclusief begroting.

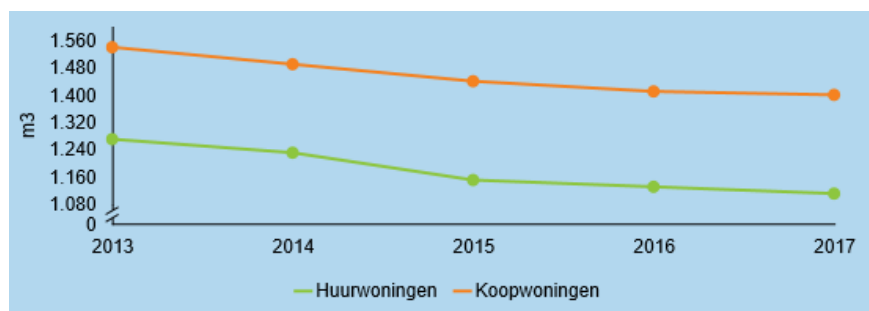
Gebouwde omgeving

De CO₂-uitstoot veroorzaakt in de sector gebouwde omgeving is met 85.747 ton (57%) in 2016 het hoogste, zie ook grafiek 2. Dit is te verklaren door het relatief hoge woningbestand van de gemeente ten opzichte van bijvoorbeeld industrie. Middels o.a. het programma Regionale EnergieBesparingsplan wordt veel aandacht geschonken aan deze sector. Via stimulerings-, informatieacties en collectieve inkoopacties, trachten we de woningeigenaren te stimuleren tot het verduurzamen van de woningen.

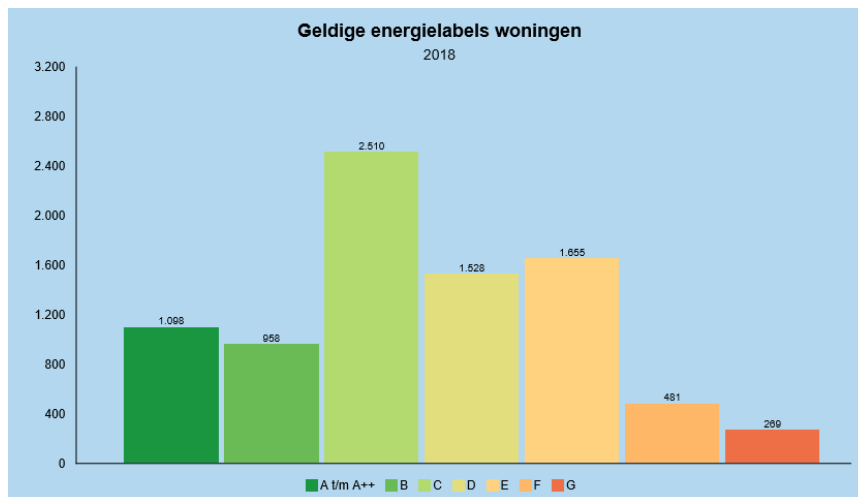
Voorbeelden voor het stimuleren van verduurzaming is het aanbieden van een Duurzaamheidslening, een Stimuleringslening voor maatschappelijk vastgoed, een Verzilverslening om de overwaarde van een woning te benutten. Omgevingsdienst verkent in overleg met de gemeente de mogelijkheden.

Grafiek 2, uitstoot CO₂-eq van de gebouwde omgeving (bron: Klimaatmonitor)

Figuur x, gemiddeld gasverbruik van het totale woningbestand van Heemskerk. (bron: Klimaatmonitor)

Figuur x, de woninglabels in 2018 van gemeente Heemskerk. (bron: Klimaatmonitor)

Verduurzamen eigen vastgoed

De gemeente heeft de ambitie om in 2050 klimaatneutraal te zijn. Hiervoor zal zij de samenwerking aangaan met inwoners, maatschappelijke instanties en bedrijven. Hierbij neemt de gemeente vanuit haar voorbeeldfunctie het voortouw door de gemeentelijke organisatie energieneutraal te maken. In het collegeakkoord 2010-2014 en het milieubeleidsplan 2013-2018 heeft de gemeente vastgelegd om deze ambitie om in 2020 te realiseren. Echter door beperkende wetgeving voor wind op land in Noord-Holland en het ontbreken van een efficiënt alternatief voor aardgas als warmtebron is 2020 niet haalbaar.

Herijken

In navolging van het Parijsakkoord 2015 hebben veel gemeenten de landelijke klimaatafspraak van het Klimaatverbond ondertekend. Met de ondertekening streven deze gemeenten naar een energie/klimaat neutrale gemeentelijke organisatie in 2030. Heemskerk sluit zich graag aan bij dit tijdstip en zal onverminderd voort gaan met het verduurzamen van de organisatie.

De gemeentelijke organisatie is globaal onder te verdelen in een aantal onderdelen:

- Vastgoed
- Openbare verlichting en gemalen
- Wagenpark en mobiliteit (woon-werk en werk-werk verkeer)
- Overige bedrijfsvoering (zoals ICT en Inkopen)

Op al deze onderdelen zijn al in bepaalde mate energiebesparende maatregelen genomen. Zo zijn gebouwen voorzien van zonnepanelen, nagenoeg aardgasvrije nieuwbouw (bezoekerscentrum en de multifunctionele sporthal) gerealiseerd, energieonderzoeken aan gemeentelijke gebouwen uitgevoerd, LED in de openbare verlichting toegepast, elektrische auto's aangeschaft en voor het verduurzamen van het woon-werkverkeer aansluiting bij IJmond bereikbaar gezocht.

Routekaart 2030

Het is van belang om de komende 10 jaar gestructureerd verder te werken aan de verduurzaming van de gemeentelijke organisatie. Hiertoe wordt de nulsituatie opnieuw vastgesteld waarna een routekaart naar 2030 wordt vervaardigd. Op basis van de routekaart wordt per onderdeel een verduurzamingsprogramma opgesteld. Energie besparen en het restant aan benodigde energie duurzaam opwekken blijft de rode draad bij de verduurzaming. Hierbij is monitoring van het energieverbruik van belang om sturing aan het verduurzamingsproces te kunnen geven. De

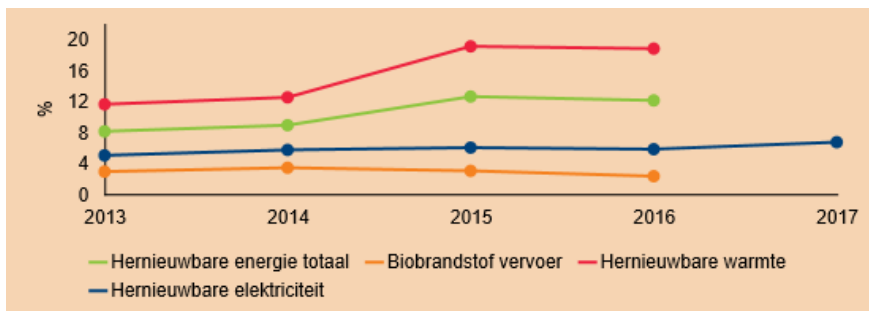
routekaart heeft een dynamisch karakter en wordt na elke planperiode geëvalueerd en aangepast waarbij ook innovatie van energietechnieken worden meegenomen. In het uitvoeringsprogramma zijn de activiteiten voor de komende vier jaar opgenomen.

Oprichten energie coöperatie Heemskerk

Het uitgangspunt voor de opwekking van duurzame energie in de Regionale Energiestrategie is dat 50% lokaal eigendom wordt. Een duidelijk voorbeeld van directe participatie door bewoners en bedrijven. De opbrengsten van de wind- en zonneparken belanden dan in de omgeving, zodat ook een deel van de lusten in de omgeving terecht komen. Een goede methode om tot deze vorm van participatie te komen, is om dit in samenwerking met een lokale energie coöperatie op te tuigen. Het initiatief voor het oprichten van een energie coöperatie voor Heemskerk wordt ondersteund. Ondertussen zijn er al bijna 500 lokale energie coöperaties opgericht in Nederland. Ervaring leert echter dat zo'n coöperatie in veel gevallen enige vorm van begeleiding nodig heeft. Het blijkt in veel gevallen noodzakelijk dat de gemeente faciliteert en ondersteunt bij de oprichting, zonder hier bestuurlijk/inhoudelijk invloed op te (willen) hebben. De essentie van een energie coöperatie is tenslotte dat dit voor en door bewoners is.

Elektriciteit

De landelijke doelstelling is om in 2020 14% van het energieverbruik duurzaam op te wekken. In de gemeente Heemskerk was dit in 2016 12,1%. Dit wijkt niet ver af van de landelijke doelstelling. Voor de tafel elektriciteit wordt er slechts 5,8% duurzaam opgewekt in Heemskerk. In de Regionale Energie Strategie wordt opgenomen hoeveel duurzaam opgewekte energie er in Heemskerk in potentie mogelijk is (zie ook hoofdstuk RES).

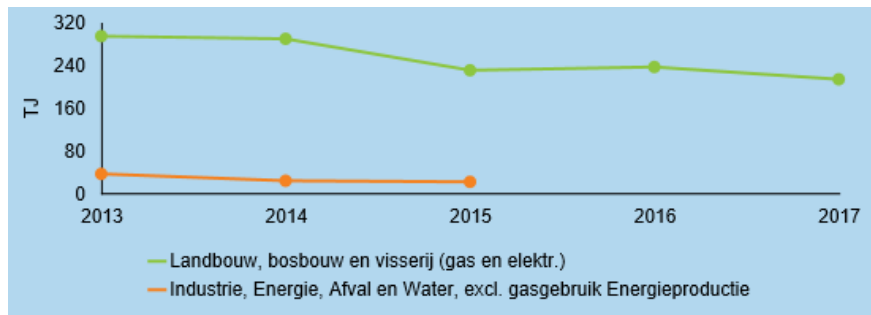

Grafiek 3, percentage duurzame energie opwekking in de gemeente Heemskerk (bron: Klimaatmonitor).

Industrie en Landbouw

Het totale energieverbruik in Heemskerk is in 2016 2.203 TJ (waarvan 595 TJ brandstoffen voor vervoer). De Industrie, Energie, Afval en Water verbruikte in 2015 slechts 21 TJ. Dit is nog geen 1% van het totale verbruik. Deze sector is daarmee minder materieel en heeft dus niet de focus. Via wet- en regelgeving zijn bedrijven boven een bepaald verbruik van energie en/of gas(equivalenten) verplicht om energiebesparingsmaatregelen te treffen (met een terugverdientijd van 5 jaar of minder) en vanaf 1 juli 2019 deze actief te melden aan het bevoegd gezag. Besparing is veelal mogelijk en worden meegenomen bij GreenBiz of de VTH-taken vanuit de OD IJmond. Hiertoe zijn diverse tools ontwikkeld. Daarentegen is de Landbouw met 237 TJ (2016) een grote energiegebruiker in Heemskerk. Het duingebied met de tuinbouwconcentratiegebied vormt een belangrijke economische sector. Een aanzienlijk deel van de energiegebruik is duurzaam door inzet van WKO en geothermische bron van Floricultura. Deze geothermische bron is in orde van grootte ongeveer 150 TJ. Ook het toekomstige warmtenet IJmond zou voor de tuinbouw een warmtebron kunnen

betekenen. Daarnaast zijn er ook mogelijkheden voor grootschalige zonnedaken voor de agrarische gebouwen, zo mogelijk in combinatie met sanering van asbestdaken.

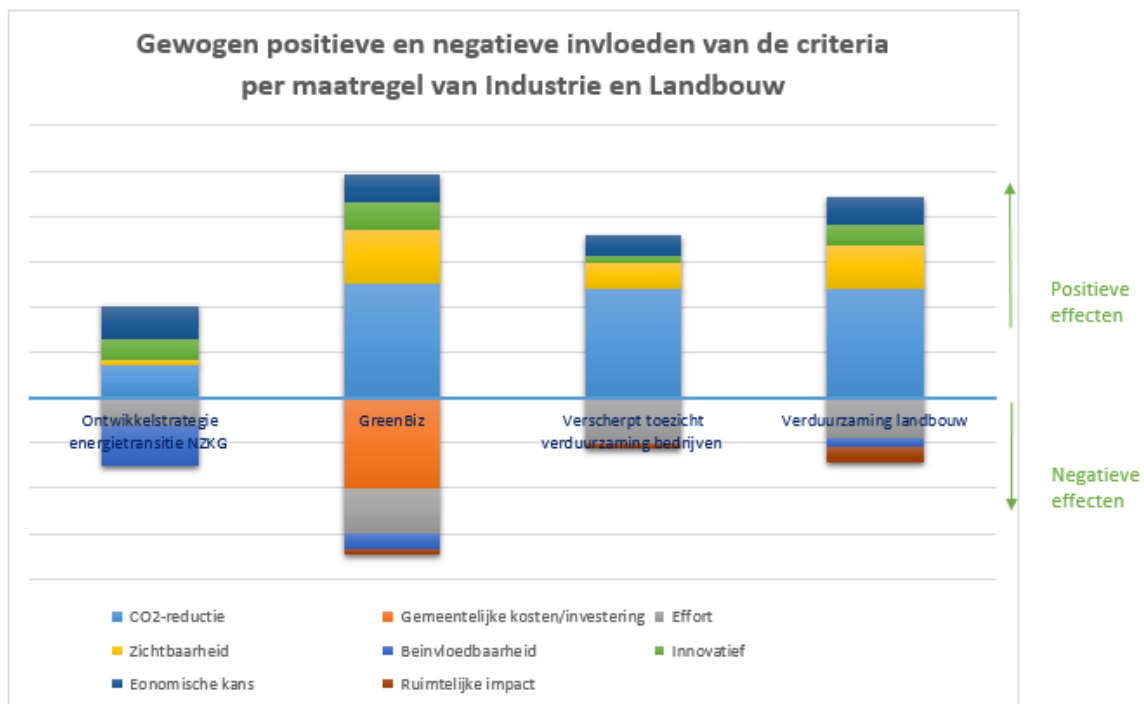
Grafiek 4, energiegebruik industrie en landbouw (bron: Klimaatmonitor)

Prioritering van de CO₂-reductiemaatregelen

De CO₂ reductiedoelstelling is fors, terwijl de middelen beperkt zijn. Daarom kan een prioriteringstool ondersteuning bieden bij de selectie van de maatregelen en het toekennen van de beschikbare budgetten. Voor de klimaatsectoren Gebouwde omgeving, Industrie, Elektriciteit, Mobiliteit en Landbouw worden de geselecteerde gemeentelijke maatregelen / programma's ingevoerd. Deze worden vervolgens beoordeeld op basis van de volgende criteria:

- CO₂-reductiepotentieel, uitgedrukt in ton CO₂-eq/j in het jaar 2030.
- Gemeentelijke kosten / investeringen, uitgedrukt in €/j. (externe kosten)
- Effort, uitgedrukt in uren per jaar of FTE. (interne kosten)
- Zichtbaarheid, uitgedrukt op basis van een schaal van 1 – 10.
- Beïnvloedbaarheid, uitgedrukt op basis van een schaal van 1 – 10.

CO₂-reductiepotentieel, gemeentelijke kosten/investeringen en effort zijn kwantitatieve criteria en kunnen dus berekend of bepaald worden op basis van aangeleverde data en anders algemeen geldende kentallen. Zichtbaarheid en beïnvloedbaarheid zijn kwalitatieve criteria. Deze zullen bepaald worden door afstemming met het duurzaamheidsteam of andere belanghebbenden binnen de gemeente. Deze criteria kunnen een weging meekrijgen om de mate van belangrijkheid te bepalen. De resultaten worden tegen elkaar afgezet in een staafdiagram. Als voorbeeld Industrie en Landbouw in Heemskerk met indicatieve cijfers, zie ook figuur 1. Deze methode geeft inzicht in een prioritering van projecten wat kan ondersteunen bij het maken van beleidskeuzes.

Top 5 maatregelen Industrie:

- 1 GreenBiz
- 2 Verduurzaming landbouw
- 3 Verscherpt toezicht verduurzaming bedrijven
- 4 Ontwikkelstrategie energietransitie NZKG

Figuur 1, staafdiagram met reductiemaatregelen.

GreenBiz IJmond

GreenBiz IJmond (is 8 jaar geleden door en voor ondernemers opgericht en in 2018 omgevormd naar een vereniging GreenBiz IJmond. Het primaire doel van de vereniging is om de individuele bedrijven te faciliteren bij het verduurzamen en ook om als collectief een energiepositief bedrijfsterrein te creëren. Doordat ondernemers de keuze hebben tussen kleine individuele oplossingen of voor grote(re) collectieve deelname is er voor elk bedrijf een passende oplossing om stappen te zetten in verduurzaming.

De OD IJmond heeft GreenBiz vanaf het begin ondersteund. Onder de vlag van GreenBiz IJmond heeft OD IJmond het bedrijfsleven verleid om te verduurzamen en ontzorgd in het nemen van stappen en er is op deze manier samen met de ondernemers veel bereikt. Het succes van de meestal kortlopende projecten heeft GreenBiz een positieve naamsbekendheid gegeven en biedt ook ondernemers een platform om zich naar buiten toe te onderscheiden.

Zo heeft OD IJmond voor de bedrijventerreinen Kagerweg Beverwijk (waar GreenBiz is gestart) en later De Pijp en Noorderwijkermeer (Beverwijk/Velsen) subsidies als Interreg (Europees) en HIRB aangevraagd en ontvangen waarmee grote stappen gemaakt zijn in de ontwikkeling en uitvoer van tools om ondernemers te faciliteren. Ervaring leert dat deze aanpak goed te vertalen is naar andere bedrijventerreinen, zo hebben wij in 2018 in Uitgeest ondernemers kunnen helpen en stappen naar verduurzaming..

Nog geen twee jaar geleden is GreenBiz IJmond gestart met het programma Energiepositief op bedrijventerrein Kagerweg. Ruim 30 bedrijven die meer dan 70% van de energie op het terrein verbruiken, hebben zich bij het programma aangesloten. Na de eerste energiescans, die de potentie voor energiebesparing lieten zien, zijn flink wat maatregelen genomen. In navolging hiervan is ook op bedrijventerrein de Pijp het programma De Pijp Energiepositief opgestart. In februari van dit jaar is intensief campagne gevoerd om ondernemers met bedrijfsdaken van 2000m2 of meer te motiveren de SDE+ subsidie voor zonnepanelen aan te vragen. En met resultaat: meer dan 20 ondernemers uit Beverwijk, Velsen en Uitgeest hebben subsidie aangevraagd voor in totaal 100.000 m2 aan bedrijfsdak, oftewel voor een productie-unit van 10 megawatt aan energie. Die aanvraag en het opschalen van de duurzame productie van energie in de IJmond staat niet op zichzelf. Het vormt wat GreenBiz IJmond betreft, de basis voor de lokale energiemarkt.

In 2016/2017 zijn op de bedrijventerreinen De Houtwegen en Trompet aan aantal gesprekken met ondernemers gevoerd en zijn vanuit GreenBiz instrumenten aangeboden als datalogger en warmtecamera.

OD IJmond en Greenbiz hebben dus de laatste jaren veel ervaring opgedaan met het stimuleren en faciliteren van bedrijven. Met de uitrol van de GreenBiz-aanpak op de bedrijventerreinen De Trompet en De Houtwegen/De Waterwegen kan invulling gegeven worden aan de verduurzamingsopgave voor de bedrijven. www.greenbizijmond.nl

Onderstaand is een ruwe schets van een aanpak gebaseerd op deze ervaring. Het zal door de looptijd en benodigde financiën ingebed moeten zijn in een strategisch langdurig besluitvorming.

Ambitie

De klimaatdoelstelling is om 49% CO2 te reduceren voor 2030 (in vergelijking met 1990). De gemeente heeft zelfs de ambitie om de bedrijventerreinen zoveel mogelijk energiepositief te laten worden. Om dat kans van slagen te geven is het noodzakelijk de ondernemers mee te nemen in deze ambitie. Bewustzijn zal gecreëerd moeten worden door OD IJmond onder de vlag van GreenBiz. De (meestal) lage kosten voor energie zijn geen trigger om in beweging te komen. Welke voordelen zijn er voor ondernemers aan deelname. Is een energiepositief dan wel duurzaam bedrijventerrein leuker om te werken en gunstig vanuit werkgeverschap? Zal de waarde van de individuele panden stijgen? Het huidige momentum is gunstig i.v.m. de Informatieplicht Energiebesparing per 1 juli 2019. Ook na 1 juli 2019 zullen ondernemers gefaciliteerd worden om te voldoen aan de verplichtingen en kunnen bestaande en opgebouwde contacten gebruikt worden om de ondernemer hulp (ontzorging) aan te bieden met de ontwikkelde tools vanuit OD IJmond en GBIJ: op het gebied van Energiebesparing kunnen instrumenten als datalogger, warmte camera of E-scans worden aangeboden.

Daarnaast verzorgt OD IJmond onder de vlag van GB IJmond diverse nieuwsbrieven en bijeenkomsten en zal zich inzetten om een kerngroep van actieve ondernemers te vormen en contacten te onderhouden op de beide bedrijventerreinen als ambassadeurs om verduurzaming verder te brengen.

Naast energie besparing is opwek van duurzame energie zeer kansrijk in de IJmond en de bedrijventerreinen in Heemskerk. GreenBiz IJmond heeft samen met partners GreenBiz Energy ontwikkeld welke in april 2019 is gestart. GreenBiz Energy is uniek: een lokale energiemarkt (LEM) waar energievraag en -aanbod van lokale ondernemers bij elkaar worden gebracht . De marges die

bij het terug leveren aan het net normaalgesproken terugvloeien naar de netbeheerders, blijven nu in de LEM en worden gebruikt voor het verlagen van de energiekosten en verdere verduurzaming van de regio. Dit maakt het mogelijk om de krachten te bundelen en samen stappen te maken om te verduurzamen. Link naar www.greenbizenergy.nl.

Aanpak

Energiebesparing

Om de kansen en opgave voor (collectieve) verduurzaming op de terreinen De Trompet en De Houtwegen/De Waterwegen inzichtelijk te maken wordt door OD IJmond een Energiepotentieel Scan uitgevoerd. Planning: 2^e helft 2019

Op bedrijfsniveau worden openbaar beschikbare relevante gegevens en kentallen verzameld en gebruikt voor het berekenen van potentiële besparing op gas en elektriciteit. Er wordt een inschatting gemaakt voor de onderwerpen isolatie, Ledverlichting, zonnepanelen (pv) en warmtepompen. Hierbij wordt zowel gekeken naar de kosten van implementatie, terugverdientijd en verwachte besparing die een maatregel oplevert. De scan levert inzicht in het bedrijventerrein als geheel en voor bedrijven individueel.

Op 1 juli 2019 is de informatieplicht van start gegaan voor bedrijven met een bepaald energie (> 50.000 kWh) en gas(equivalenten) (> 25.000 m³) verbruik. Zij moeten verplicht energiebesparingsmaatregelen (volgens een erkende maatregelen lijst – EML) toegepast hebben en dit uiterlijk 1 juli 2019 melden via een digitaal loket (bij RVO) aan het bevoegd gezag (OD IJmond). Ook voor bedrijven onder deze grens is het nemen van maatregelen goed voor het milieu en de portemonnee.

Dit is vanuit GreenBiz IJmond een goed vertrekpunt voor bedrijven. Nadat OD IJmond de bedrijven geïnformeerd heeft over welke energiebesparings- en meldingsplicht er geldt voor bedrijven per 1 juli a.s., zal GBIZ de bedrijven benaderen en ontzorgen. Ondernemers zullen zich moeten realiseren dat zij actie moeten ondernemen om handhaving te voorkomen.

De eerste stap is het maken van een 0 meting per bedrijf (voor bedrijven die willen deelnemen). Waar staat het individuele bedrijf op dit moment en welke maatregelen dragen bij aan reductie? Via OD IJmond en GreenBiz IJmond worden deze energiescans aangeboden. GreenBiz IJmond heeft hiertoe met een externe partij een aanpak vastgelegd waarbij een onafhankelijk bureau tegen een gunstige prijs een scan verricht. Afname is minimaal 100 scans maar met de garantie dat in Heemskerk ook daadwerkelijk 100 ondernemers deelnemen. Deze energiescan geeft inzicht wat er aan energieverstopping is, wat het besparingspotentieel is met bijvoorbeeld verlichting en isolatie en welke maatregelen specifiek per bedrijf kansrijk zijn (combinatie besparing en opwek). In eerste instantie wordt dus gestreefd naar het verminderen van het energieverbruik (wat je niet verbruikt hoeft niet geproduceerd). *Daarnaast geeft het inzicht in welke maatregelen van de EML (Erkende Maatregelen Lijst) toepasbaar zijn voor het bedrijf.* Na de scan kan de ondernemer een zich een jaar lang laten begeleiden met advies over en uitvoer van maatregelen, het beoordelen van offertes of financieel advies om zo te komen tot uitvoering van de maatregelen.

Meerwaarde is ook dat de gegevens worden verwerkt in een dynamisch dossier: het dynamisch dossier bevat alle informatie die in de energiescan naar voren is gekomen en dagelijkse updates van het energieprofiel van het bedrijf. De maatregelen uit de EML die uit de scan bekend zijn geworden, worden vervolgens in een jaarplan verwerkt. Elke keer wanneer maatregelen zijn toegepast wordt dit

in het dynamische dossier verwerkt. Het dossier zal dus de stand van zaken van de EML laten zien maar ook de energiebesparing (CO2 en kosten) sinds het toepassen laten zien.

Met de betrokken partijen en verkregen informatie wordt ingezet op de afsluiting van een Greendeal voor de bedrijventerreinen De Houtwegen en De Trompet.

Energieopwek

Naast de EML gebonden maatregelen zijn er natuurlijk ook investeringen die een bedrijf kan doen omdat het financieel rendabel is en/of er bijgedragen wordt aan een collectieve maatregel (zoals met collectieve inkoop van stroom).

Om het energieplatform GreenBiz Energy uit te bouwen zullen ondernemers in de IJmond en specifiek op De Houtwegen/De Waterwegen en De Trompet betrokken worden voor zowel duurzame energieproductie als afname van energie. Zo kunnen ook zij profiteren van duurzaam opgewekte energie en inzet van overblijvende marges op het eigen bedrijventerrein.

Kansrijke bedrijven op De Houtwegen/De Waterwegen en De Trompet worden eind 2019 door GreenBiz benaderd in verband met een in te dienen subsidieaanvraag voor Stimulering Duurzame Energie (SDE). GreenBiz ontzorgt de bedrijven door het indienen van de subsidieaanvraag voor aanschaf van zonnepanelen en de mogelijkheid voor deelname aan GreenBiz Energy. (Dit laatste geldt voor alle bedrijven die zonne-energie opwekken)

Betrokken partijen

Dit traject is een co-productie tussen de gemeente, Omgevingsdienst IJmond & Vereniging GreenBiz IJmond, ondersteund door OV IJmond en BIZ/VVE De Trompet en in nauwe samenwerking met IJmond Bereikbaar. PHB houdt gedurende de uitvoering van de Energiescans op de Houtwegen/Waterwegen regelmatig contact met gemeente Heemskerk, ODIJmond en GreenBiz om de methode en behaalde resultaten met de gehele MRA te kunnen delen. Voor de financiering moet uitgezocht worden of gezamenlijk met plannen voor revitalisering, veiligheid, parkmanagement ook Duurzaamheid ingebracht kan worden bij de subsidieaanvragen richting overige overheden.

In mei 2019 heeft ODIJmond o.a. een OTW-subsidie-aanvraag bij provincie Noord-Holland ingediend.

Op weg naar een circulair Heemskerk

De circulaire economie is een economisch systeem dat bedoeld is om herbruikbaarheid van producten en grondstoffen te maximaliseren en waarde vernietiging te minimaliseren. Anders dan in het huidige lineaire systeem, waarin grondstoffen worden omgezet in producten die aan het einde van hun levensduur worden vernietigd.

Vanuit het programma Economische Samenwerking IJmond (ESIJ) wordt samen gezocht naar wat de mogelijkheden van bedrijven en overheden in de IJmond regio zijn wat betreft transitie van een lineaire naar een circulaire economie en hoe de mogelijkheden daartoe kunnen worden gerealiseerd.

Ambitie

In 2030 wil Heemskerk dat alle afgedankte materialen gescheiden worden ingezameld om ze weer te kunnen gebruiken als grondstof voor nieuwe hoogwaardige producten. Voor 2020 stellen we het doel dat de hoeveelheid huishoudelijk restafval is gedaald van 267 kg in 2015 naar 100 kg per persoon per jaar.

Huidige situatie

De afvalinzameling in Heemskerk is de laatste jaren niet veel gewijzigd. Veel bewoners zijn gewend dat ze een grijze (voor restafval) en een groene bak (voor gft afval) voor de deur hebben staan en beschouwen de glasbak en textielcontainer als algemeen goed. Bewoners zijn dit gewend en dit voelt bekend. De papier en PMD container (plastic, metalen en drankenkartons) zijn later geïntroduceerd en worden (nog) minder goed gebruikt, ondanks dat papier, drankenkartons en plastics de meest volumineuze fractie in het huishoudelijk afval is dat bewoners weggooien. Nog te vaak wordt afval gezien als afval, in plaats van de grondstof dat het kan zijn.

Door de dreigende schaarste aan grondstoffen die uit onze aardbodem moeten worden onttrokken om producten te maken, wordt afval steeds meer gezien als een waardevolle grondstof. De Rijksoverheid heeft voor 2020 ambitieuze doelstellingen geformuleerd ten aanzien van afvalscheiding. Met haar programma Van Afval Naar Grondstof (VANG), wordt aan de gemeenten de opgave meegegeven om bepaalde doelstellingen te bereiken. De ambitie van het programma is om in 2020, 75% van het huishoudelijk afval te scheiden en een gemiddelde hoeveelheid restafval per inwoner van 100 kg per jaar.

Het doel van het grondstoffenplan is om in de periode van 2017 tot 2020 in de gemeente Heemskerk de hergebruik en recycling van grondstoffen te bevorderen, in het belang te streven naar een circulaire economie. Het beleidsplan wordt gebruikt om invulling te geven aan de ambities op het gebied van afvalscheiding en hergebruik van grondstoffen, ten einde de doelmatigheid van het inzamelsysteem te vergroten, het milieurendement te verhogen en de kosten te reduceren.

Om de circulaire economie op gang te brengen heeft de gemeente Heemskerk er in 2018 voor gekozen om de MRA-brede intentieverklaring circulaire inkoop te ondertekenen. Met het ondertekenen van deze intentieverklaring erkent de gemeente Heemskerk dat het circulair inkopen van producten en diensten een echte gamechanger is in de transitie naar een circulaire economie. Gemeente Heemskerk koopt elk jaar goederen en diensten in. MRA-breed telt de totale inkoop op tot €4 miljard. Wanneer er bij aanbestedingstrajecten op het aspect circulariteit gelet wordt, zal de markt een prikkel krijgen om bedrijfsprocessen aan te passen en de hoeveelheid afval terug te dringen.

De intentieverklaring beschrijft dat de gemeente het doel heeft om:

- in 2023 tenminste 10% van de inkoop van de producten, goederen en diensten circulair in te kopen, in lijn met de nationale doelstellingen;
- in 2023 honderd procent circulair inkopen en opdrachtgeverschap te hebben bereikt bij bouw gerelateerde opdrachten;
- in 2025 50% van onze totale inkoop circulair te laten plaatsvinden en criteria te hebben ontwikkeld voor circulair opdrachtgeverschap;
- in 2025 een apart besluit te nemen over het toewerken naar het eindbeeld van volledig circulair inkopen en opdrachtgeverschap in 2030, of zo snel mogelijk als realistisch is daarna.

Gemeente kan deze intentieverklaring inhoudt geven door gebruik te maken van Maatschappelijk verantwoord inkopen (MVI), de Omgevingsdienst ondersteunt de gemeente met het realiseren van deze doelstelling.

Een gezond en schoon Heemskerk

Ambitie

In 2030 wil Heemskerk nog steeds een schoon milieu hebben, van een hoge kwaliteit. Ook voor 2023 zullen we ons hiervoor inspannen.

Luchtkwaliteit en gezonde leefomgeving

Vanaf 2010 opereert binnen de IJmond het bestuurlijk platform “milieu en gezondheid”. Het platform bestaat uit de portefeuillehouders Milieu en gezondheid van de IJmond gemeenten.

Aanleiding voor de oprichting van dit platform was destijds de aanscherping van de Europese normen voor fijn stof en de behoefte aan een integrale visie luchtkwaliteit IJmond. Er waren op dat moment in de IJmond op verschillende punten overschrijdingen van de Europese grenswaarde. Vanuit de Rijksoverheid is destijds een oproep gedaan aan alle betrokken partijen om “alles uit de kast te halen” om de luchtkwaliteit in de IJmond te verbeteren. De IJmond gemeenten hebben vanaf die tijd gestructureerd gewerkt op basis van meerjarige programma om de luchtkwaliteit te verbeteren.

Lopende initiatieven:

Hollandse luchten

Hollandse Luchten is een citizen science project in opdracht van de provincie Noord-Holland met als doel burgers te betrekken bij het meten van luchtkwaliteit in hun omgeving. De regio IJmond is de eerste regio waar dit initiatief zal worden uitgerold. Het initiatief is in 2018 genomen vanuit het belang van een gezonde leefomgeving wordt steeds evidentier. Het besef dat luchtkwaliteit hier een belangrijk rol in speelt groeit daarom snel. Aan de andere kant is de technologie, om luchtkwaliteit in kaart te brengen, steeds beter en goedkoper worden. In het project Hollandse Luchten wordt in samenwerking met gemeenten en het RIVM bekeken hoe door middel van open source en betaalbare meetsensoren, burgers meer inzicht kunnen krijgen op de luchtkwaliteit in gebieden waar de luchtkwaliteit onder druk staat. Het project biedt kans om bewustwording over luchtkwaliteitsproblematiek te vergroten, in het bijzonder over de rol van de burger hierin. Informatievoorziening over hoe te meten, de kwaliteit van de metingen en de interpretatie en betrouwbaarheid van data is hierbij van groot belang. Door de data uit het meten, in combinatie met een groeiende kennis over luchtkwaliteit, worden burgers een sterkere gesprekspartner voor de overheid, wat zorgt voor constructievere en slimmere oplossingen. ODIJmond en GGD Kennemerland maken deel uit van de werkgroep. In 2019 is een eerste project gestart in de IJmond rondom Tata.

Schone Lucht Akkoord

De Gezondheidsraad stelt dat er geen veilig niveau van luchtverontreiniging is. Daarom zet het Rijk zich in voor een permanente verbetering van de luchtkwaliteit om zo te komen tot een vermindering van gezondheidsrisico's als gevolg van luchtverontreiniging. Het kabinet werkt toe naar de streefwaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie. Mogelijk komt het "Schone Lucht Akkoord" in de plaats van het in het regeerakkoord neergelegde Nationaal Actieplan Luchtkwaliteit.

Op dit moment worden maatschappelijke partijen actief om een reactie op het concept akkoord gevraagd. De gemeente Heemskerk is via ODIJmond en GGD Kennemerland intensief betrokken bij de uitwerking van het akkoord. Na het zomerreces volgt een regionale bestuurlijke ondertekening. Eind 2019 wordt het Schone Lucht Akkoord aan de Tweede Kamer aangeboden.

Focus Schone Luchtakkoord IJmond

In het Schone Luchtakkoord zal de focus liggen op de door de gezondheidsraad aanbevolen stoffen als de kleinere fractie van fijn stof (PM_{2,5}), stikstofoxide en ammoniak.

De ODIJmond en GGD Kennemerland hebben specifiek aandacht gevraagd voor de aanpak van lokale bronnen van de industrie waarbij naast het centraal stellen van de Best Beschikbare Techniek (technisch en economisch haalbaar) ook een afweging wordt gemaakt welke techniek de meeste effecten heeft voor gezondheid van omwonenden (Best Beschikbare Techniek Plus) zodat in voorkomende gevallen een andere afweging kan worden gemaakt.

Milieu en gezondheid in ruimtelijke planvorming:

ODIJmond en GGD Kennemerland hebben gezamenlijk een opleiding ontwikkeld met als doel collega's van afdelingen planontwikkeling van gemeenten mee te nemen in de veranderingen die de Omgevingswet met zich meebrengt.

Een belangrijke verandering is dat bij planvorming ook een afweging wordt gemaakt op het gebied van gezondheidseffecten. De opleiding van 2 dagen is inmiddels 12 keer gegeven. In een aantal gevallen heeft dat er reeds toe geleid dat collega's van de GGD in een vroegtijdig stadium zijn betrokken bij planontwikkelingen.

Zonering gevoelige bestemmingen langs wegen:

Daarnaast is een project gestart om in bestemmingplannen van gemeenten in de zones naast Rijkswegen en provinciale wegen geen gevoelige bestemmingen te realiseren.

Specifiek betreft dit scholen, kinderdagverblijven en verzorgings-, verpleeg- en bejaardentehuizen.

Nieuwe ontwikkelingen:

Herijking visie luchtkwaliteit

Aanleiding voor deze herijking zijn de recente ontwikkelingen binnen het dossier luchtkwaliteit en de publieke onrust die dat met zich mee heeft gebracht. Ook nieuwe ontwikkelingen, zoals het Schone Lucht Akkoord en de Omgevingsvisie 2050 van de Provincie Noord-Holland worden hierbij in ogenschouw genomen. Uitgangspunt voor de herijkte visie is dat wordt ingezet op die maatregelen waarop de gemeenten en de ODIJmond zelf de regie voeren, dan wel invloed op kunnen uitoefenen.

Eindresultaat van de herijking van de Visie Luchtkwaliteit 2017 – 2021 is een, door de gemeentebesturen van de gemeenten Beverwijk, Velsen, Heemskerk en Uitgeest, gedragen visie. Deze visie bevat een reëel haalbaar en adaptief uitvoeringsprogramma met duidelijk omschreven en geprioriteerde maatregelen - inclusief planning - en de daaraan gekoppelde verwachte effecten op de kwaliteit van de luchtkwaliteit. Ook geeft de visie inzicht in de dwarsverbanden tussen het thema luchtkwaliteit en andere (politieke) thema's voor breed draagvlak binnen de gemeenten.

Luchtverkeerslawaaï

Om adequaat te kunnen inspringen op ontwikkelingen binnen het Schipholdossier, overleggen portefeuillehouders Schiphol van de acht gemeenten periodiek. Omgevingsdienst IJmond faciliteert dit overleg en voert werkzaamheden uit die hieruit voortkomen.

Bestuurlijke Agenda Vliegverkeer Schiphol

Met het vaststellen van de Bestuurlijke Agenda Schiphol 2019-2022 verlengen de gemeenten Alkmaar, Bergen, Beverwijk, Castricum, Haarlem, Heemskerk, Heiloo, Uitgeest en Velsen de samenwerking om aandacht te vragen voor de hinder van vliegverkeer. Via de Bestuurlijke Agenda zetten de gemeenten hun handtekening onder een aantal prioriteiten gericht op geluidhinder, nachtvluchten en gezondheid.

Onze regio ligt direct onder de aan- en uitvliegroute van de Polderbaan. Inwoners ervaren overdag en 's nachts hinder van het vliegverkeer. In sommige gevallen leidt dit 's nachts tot (ernstige) slaapverstoring. Tegelijkertijd zal Schiphol komende jaren ook blijven groeien om de hub-functie en daarmee de mainportstatus te blijven behouden en is er ook zorg voor het nakomen van de klimaatafspraken van Parijs. Vliegverkeer stoot veel CO₂ uit. Door samen te werken en de invloed te bundelen willen de negen gemeenten nadrukkelijk in gesprek blijven over hoe deze groei in goede banen kan worden geleid. Via de Bestuurlijke Agenda wordt de focus op het goed tegen elkaar afwegen van de verschillende belangen gelegd.

De prioriteiten voor aankomende jaren

Met de nieuwe Agenda legt de regio nadruk op aandacht voor vlieghinder en hinderbeleving en vermindering van nachtvluchten. De regio zet in op onderzoek naar de lange termijneffecten van luchtvaart op Schiphol op de gezondheid en een vervolgonderzoek naar oorzaken van slaapverstoring door vliegverkeer (geluidsniveau, frequentie, tijdstip). Verder pleit de regio voor onderzoek naar de mogelijkheden voor een uitbreiding van het wettelijk beschermde gebied, omdat ook buiten het wettelijke beschermingsgebied in Castricum, Heiloo, Alkmaar en Bergen veel hinder wordt ondervonden. Ook wil de regio dat er onderzoek wordt gedaan naar de mogelijkheden van het vastzetten van de maximale 48 Lden geluidscontour. Zo ontstaat duidelijkheid voor bewoners over de verwachte (toekomstige) hinder.

Onderzoek naar gedeeltelijke nachtsluiting

Net als in de vorige Bestuurlijke Agenda krijgt de hinder van nachtvluchten wederom alle aandacht. De regio Alkmaar-IJmond-Haarlem zet in op het beperken van het aantal nachtvluchten, met het oog op de beperking van de slaapverstoring en de effecten daarvan op de gezondheid, zonder dat de hubfunctie in gevaar komt. Waarbij inzichtelijk moet worden gemaakt in hoeverre het verplaatsen van het nachtelijk verkeer naar elders of naar overdag mogelijk is. Maar stellen daarnaast dat nu gestart wordt met een onderzoek naar een gedeeltelijke nachtsluiting.

Succesvolle samenwerking

De samenwerking via een Bestuurlijke Agenda Vliegverkeer is succesvol. De prioriteit voor het verminderen van slaapverstoring door nachtvluchten leidde ertoe dat het onderwerp nu ook bij de minister en de Tweede Kamer de aandacht krijgt. Er wordt nu zelfs gesproken over een gedeeltelijke nachtsluiting. Een positieve ontwikkeling voor de regio. Met de nieuwe Bestuurlijke Agenda 2019-2022 bouwt de regio enerzijds voort op deze successen, en sluit zij anderzijds aan bij de standpunten

van de Bestuurlijke Regie Schiphol. Bestuurders richten zich hierbij op meer hinderbeperking en het nakomen door Schiphol van de gemaakte afspraken.

Naast het regionale overleg tussen de portefeuillehouders Schiphol, zijn voor onze regio nog andere overleggen ook van belang. De belangrijkste zijn de BRS en de Omgevingsraad Schiphol.

Bestuurlijke Regie Schiphol (BRS)

De Bestuurlijke Regie Schiphol (BRS) is een samenwerkingsverband van provinciale en gemeentelijke overheden, onder voorzitterschap van de provincie Noord-Holland. Gedeputeerden en wethouders vergaderen in de BRS ongeveer vier keer per jaar. Belangrijkste onderwerp is de uitvoering van het Aldersakkoord en alle aspecten die daarmee samenhangen. De BRS is met een delegatie vertegenwoordigd in het College van Advies van de Omgevingsraad. De gemeenten in het buitengebied (dus ook de IJmond-gemeenten tot Alkmaar) zijn in de delegatie vertegenwoordigd door de wethouder van Oegstgeest

Omgevingsraad Schiphol (ORS)

De Tweede Kamer hecht veel belang aan draagvlak in de regio. Daarom zijn alle gemeenten binnen de 48 Lden-geluidszone uitgenodigd te participeren in de Omgevingsraad. De Omgevingsraad Schiphol bestaat uit twee overlegorganen:

Het College van Advies

In dit overleg komen alle betrokken partijen bijeen om te onderhandelen en advies uit te brengen over de groei van Schiphol en de afspraken die daarbij gelden voor het beperken van de milieuhinder. Die betrokken partijen zijn naast de BRS: een delegatie van het rijk, de sector (w.o. Schiphol en KLM) een delegatie van de bewonersvertegenwoordigers en vertegenwoordigers van het bedrijfsleven en de milieubeweging. Kijk voor meer informatie over het College van Advies en haar vertegenwoordigers op de website van de [Omgevingsraad Schiphol](#).

Het regioforum

Het Regioforum is vooral bedoeld om als plek waar partijen elkaar informeren en om de dialoog aan te gaan over de ontwikkelingen in de omgeving van Schiphol. In het Regioforum gaat de dialoog over de lopende zaken voor wat betreft de operatie van de luchthaven (o.a. hinderbeperking) en de ruimtelijk economische ontwikkeling van de regio. Daarnaast wordt aandacht gevraagd voor brede consultatie van kennis en ideeën in de omgeving. Dit gebeurt via verschillende vormen van overleg: (kennis)bijeenkomsten, workshops, werkbezoeken en online discussies. In het regioforum zitten eveneens overheden, sector, bewonersvertegenwoordigers en maatschappelijke vertegenwoordigers aan tafel. Kijk voor meer informatie over het regioforum op de website van de [Omgevingsraad Schiphol](#).

Een groen en natuurlijk Heemskerk

In 2018 is een nieuw groenbeleidsplan vastgesteld. Met dit nieuwe groenbeleidsplan speelt de gemeente Heemskerk in op actuele trends en behoeften in de samenleving, zoals burgerkracht, het verhogen van de biodiversiteit en klimaatbestendigheid. Het beleidsplan geeft een nieuwe impuls, met heldere en realistische kaders voor behoud en ontwikkeling van groen in Heemskerk.

Het plan beschrijft de visie en ambitie op het (openbare) groen in de gemeente Heemskerk voor de komende jaren. De gemeente heeft een rol als eigenaar en beheerder, als stimulator van maatschappelijke participatie en als overlegpartner bij ruimtelijke ordening. Het plan geeft richting aan groenbewust handelen bij ruimtelijke ontwikkelingen en is uitgangspunt voor het gemeentelijk groenbeheer.

Biodiversiteit

Het leven op aarde kent vele variaties. De verscheidenheid in planten- en diersoorten en hun leefgebieden (ecosystemen) wordt biodiversiteit genoemd. Ook groen in Heemskerk biedt ruimte aan biodiversiteit. Met name groen dat natuurvriendelijk is ingericht en wordt beheerd kan rijk zijn aan diverse soorten.

Planten- en diersoorten en ecosystemen dragen bij aan een gevarieerde beleving van de leefomgeving en hebben tevens een waarde van zichzelf. Bij inwoners van verstedelijkte gebieden is er een duidelijke behoefte aan natuur dichtbij huis. Zowel stedelijk als landelijk groen is belangrijk voor bestuivende insecten, zoals vlinders, bijen en hommels. Ook voor bestuiving van voedselgewassen. Oevers die zijn ingericht om bij te dragen aan biodiversiteit, zoals natuurvriendelijke oevers en rietkragen, dragen bij aan een goede waterkwaliteit. Ook in het kader van natuurwetgeving is aandacht voor biodiversiteit van belang.

Klimaatbestendige gemeente

Een klimaatbestendige gemeente is in staat om de effecten van klimaatverandering (hevige regen, langdurige droogte, meer warme dagen en andere windpatronen) op te vangen, zonder dat daarbij (ernstige) overlast ontstaat. Samen met de gemeente Beverwijk wordt een plan van aanpak Klimaatadaptatie opgesteld. Dit moet in 2020 leiden tot een klimaatplan waarin op hoofdlijnen is aangegeven waar, in welk tempo en op welke wijze de gemeente klimaatbestendig wordt ingericht. Hierbij zal ook rekening worden gehouden met de aanbevelingen over klimaatbestendigheid van de Global Commission on Adaptation. Groen kan in belangrijke mate bijdragen aan het verminderen van de opwarming door klimaatverstoring. Bovendien kan groen zo aangelegd worden dat er tijdelijke berging van water mogelijk is, waardoor overlast bij extreme neerslag wordt voorkomen. Door het opvangen van water via de groenvoorzieningen wordt tegelijkertijd ook droogte aangepakt.

Groene ruimte biedt een plek waar water kan worden opgevangen. Bij nieuwe projecten wordt regenwater zoveel mogelijk ter plekke opgevangen. Daarvoor zijn onder meer groene wadi's (opvangplaatsen, zoals greppels) zeer geschikt. Bij werkzaamheden in de openbare ruimte houdt de gemeente rekening met een klimaat- en waterbestendige inrichting. Zo wordt het regenwater niet meer naar de riolering afgevoerd, maar vastgehouden en opgeslagen in de omgeving. Dat kan in combinatie met groen, een speelvoorziening of in de wegfundering (bestrating). De verschillende locaties in Heemskerk, zoals de Jan van Polanenstraat en Breedslaglaan, hebben waterpasserende bestrating. Met waterpasserende bestrating zakt het regenwater tussen de stenen door, waardoor er meer regen geborgen kan worden dan in een rioolbuis en er geen water op straat blijft staan. Naast fysieke maatregelen in de openbare ruimte wordt ook ingezet op voorlichting en communicatie over

klimaatadaptatie (samen met Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, HHNK). De website Huisje Boompje Beter www.huisjeboompjebeter.nl/heemskerk inspireert en helpt om tuinen te vergroenen en klimaatbestendig in te richten. Op het gebied van klimaatbestendigheid zoekt HHNK de samenwerking met ons op. Dit sluit aan bij het Manifest Klimaatbestendige Stad (2013) waarin ervoor wordt gepleit om gezamenlijk verantwoordelijkheid te nemen voor een goede kwaliteit van de leefomgeving in de stad. Op de website www.hhnk.klimaatatlas.net kan aan de hand van een set basiskaarten (quick scans) gekeken worden hoe het staat met de klimaatbestendigheid in onze gemeente. Op de kaarten is te zien dat met name de bedrijventerreinen De Trompet en De Houtwegen gevoelig zijn voor hittestress. Dit is een gevolg van veel verharding en weinig groen op het bedrijventerrein. Bij het ontwerp is destijds gekozen om het groen te concentreren rondom de bedrijventerreinen. Op warme dagen bieden parken, bomen en ander groen schaduw en aangename verkoeling. Ook tuinen bij particulieren en bedrijven, groene daken en gevelgroen dragen bij aan een klimaatbestendig Heemskerk.

Natuur en milieueducatie

Natuur- en Milieu Educatie (NME) heeft als doel om mensen kennis bij te brengen over natuur, milieu en duurzaamheid. Uitgangspunt is om mensen bewust te maken van hun eigen fysieke leefomgeving en tevens mensen intrinsiek te motiveren om een duurzame samenleving te bewerkstelligen. Belangrijke doelgroep voor deze bewustwording zijn basisschoolleerlingen. Op jonge leeftijd wordt de basis gelegd voor een positieve houding ten opzichte van natuur, milieu en duurzaamheid. Natuurbeleving staat hierbij voorop.

In opdracht van de gemeente Heemskerk voert het NME jaarlijks verschillende projecten uit en bieden een vast lesaanbod aan basisscholen aan. Dit lesaanbod bestaat uit natuurexcursies, gastlessen, lesprogramma's op kinderboerderijen De Baak en Dierendorp en de uitleen van leskisten. Maandelijks organiseert NME Heemskerk activiteiten waarbij natuurbeleving centraal staat. Doelgroep voor deze maandelijkse activiteiten zijn kinderen in de leeftijd van 4 t/m 12 jaar. De thema's zijn zeer uiteenlopend, maar altijd gerelateerd aan natuur of milieu. Locaties waar deze activiteiten onder andere worden georganiseerd worden zijn kinderboerderij Dierendorp en bezoekerscentrum het Koetshuijs bij Kasteel Assumburg. Toegang en deelname aan de activiteiten zijn gratis.

Andere bekende activiteiten zijn de boomfeestdag en de activiteiten rondom de nacht van de nacht.

Samen werken aan een duurzaam Heemskerk

Slimme en duurzame mobiliteit in Heemskerk

Ambitie

Dat mobiliteit meetbaar bijdraagt aan het behalen van de duurzaamheidsdoelen, wordt soms nog wel eens over het hoofd gezien. In de IJmond is dat bewustzijn er gelukkig wel: minder vervoersbewegingen, schone(re) vervoersbewegingen en een goede doorstroming van het verkeer zorgen voor een aanwijsbare vermindering van CO₂-uitstoot.

In 2030 wil Heemskerk toegankelijke en goed bereikbare bedrijventerreinen die waar mogelijk slimme en duurzame mobiliteit inzetten. Dit draagt bij aan de wensen en eisen uit het klimaatakkoord. Het is zeer goed mogelijk om hier in 2020-2023 al eerste stappen te maken.

Huidige situatie

Heemskerk heeft op het thema mobiliteit een sterke samenwerking opgebouwd met de gemeenten Beverwijk en Velsen. Er staat een stevige mobiliteitsvisie en in 2016 is het regionaal mobiliteitsfonds ingericht, zodat gezamenlijk gespaard wordt voor (middel)lange termijnmaatregelen. Zowel ambtelijk als bestuurlijk worden regionale afspraken gemaakt over verbetering van de mobiliteit in, van en naar de IJmond. Hierbij mag verbetering van de mobiliteit worden uitgelegd in de meest brede zin: een verbetering van de bereikbaarheid zonder dat deze ten koste gaat van de leefbaarheid en het milieu.

IJmond Bereikbaar

IJmond Bereikbaar is het samenwerkingsverband tussen de drie IJmondgemeenten, Omgevingsdienst IJmond en het bedrijfsleven. Mobiliteitsbeleid in de IJmond wordt gekenmerkt door een aantal brede, langlopende programma's. Waar deze programma's zich voorheen vooral richtten op klassieke thema's als bereikbaarheid en doorstroming van het verkeer, is er door de jaren een verschuiving waarneembaar naar luchtkwaliteit en duurzaamheid. Onder de vlag van IJmond Bereikbaar worden de verschillende programma's verknoopt om zoveel mogelijk de bereikbaarheid, luchtkwaliteit, leefbaarheid als duurzaamheid in de regio te verbeteren.

Pijlers Slimme en Duurzame Mobiliteit

Het programma Slimme en Duurzame Mobiliteit is opgebouwd rond 4 pijlers: Gedragsverandering/werkgeversaanpak, Kleinschalige infrastructuur, Slimme en Duurzame Logistiek en Innovaties/c-ITS.

Aanpak 2020 - 2022

Werkgeversaanpak/gedragsverandering

Onder de eerste pijler vallen, naast het fietsstimuleringsprogramma, ook andere gedragsveranderende mobiliteitsmaatregelen zoals samenrijden en autodelen. Werkgevers wordt tevens de mobiliteitsscan aangeboden: inzicht in vervoersstromen en kansrijke maatregelen.

Voorstel

In 2019 is op verzoek van wethouder Gaatze De Vries de eerste stap gezet om de bedrijventerreinen De Trompet en De Houtwegen te betrekken bij de werkgeveeraanpak. Het voorstel van IJmond Bereikbaar is om via een bedrijventerrein brede mobiliteitsscan, toe te werken naar een plan van aanpak die passende maatregelen biedt voor het terrein in z'n geheel als voor bedrijven individueel. Bedrijventerrein de Trompet is grotendeels georganiseerd in een VVE. IJmond Bereikbaar wil de kennis en kunde van de VVE graag benutten.

Kleinschalige infrastructuur

De tweede pijler vestigt de aandacht op kleine infaamatenregelen, veelal gericht op de fiets(er), die complementair zijn aan de realisatie van de doorfietsroute. De benodigde activiteiten hieromtrent worden ook in de periode 2020 – 2022 nauw afgestemd met de beleidsambtenaar vervoer van de gemeente.

Voorstel: Gemeente Beverwijk heeft in 2019 een plan van aanpak geschreven betreft veiligheid & vervoer rondom basisscholen. IJmond Bereikbaar doet hier mogelijk het projectmanagement voor en levert bovendien een bijdrage aan gedragsverandering, passend bij de aanpak van o.a. Veilig Verkeer Nederland, maar toegespitst op de verschillende typen basisscholen. In navolging van de gemeente Beverwijk, zou IJmond Bereikbaar ook samen met de gemeente Heemskerk kunnen optrekken voor een dergelijke 'scholenaanpak'.

Slimme en duurzame logistiek

De derde pijler is gericht op de verduurzaming van goederenvervoer, zowel door het stimuleren van een modal shift naar water of spoor als door hernieuwbare brandstoffen of het optimaliseren van de doorstroming.

Gemeente Heemskerk heeft in juni 2019, net als de gemeenten Velsen en Beverwijk, de OV IJmond en IJmond Bereikbaar de GreenDeal ZES ondertekent. Deze GreenDeal Zero Emissie Stadlogistiek draait vooral om samenwerking en kennis delen tussen overheden, bedrijven en kennisinstellingen.

Innovaties & C-ITS

Onder andere Talking Traffic en C-ITS zijn middelen die ingezet kunnen worden om te zorgen voor een betere doorstroming en efficiënter verkeersmanagement op de drukste corridors.

Duurzame evenementen

Evenementen leveren een belangrijke bijdrage aan diverse ambities binnen kunst & cultuur, economie, leefbaarheid, citymarketing en recreatie & toerisme. Heemskerk wil ruimte bieden aan evenementen, maar met oog voor de omgeving.

Aanleiding

Op 31 mei 2018 heeft de gemeenteraad van Heemskerk de motie “Duurzame feestweek Heemskerk” met algemene stemmen aangenomen. In de motie verzoekt de raad het college samen met de betrokken partijen de mogelijkheden voor een duurzame feestweek te onderzoeken.

Ambitie

De motie gaat specifiek over de feestweek, maar de ambitie is om dit voor alle evenementen te laten gelden. Voor het opstellen van het duurzame evenementenbeleid wordt uitdrukkelijk de samenwerking en input van de alle betrokken doelgroepen gezocht.

Evenementen worden steeds duurzamer. Bewust gebruik van energie, beperken en scheiden van afval, hergebruik van materialen, voorkomen van voedselverspilling zijn maatregelen die in toenemende mate door organisatoren worden getroffen. Ook de gezondheid van bezoekers en omwonenden wordt beschermd. Het maximaal toegestane geluidsniveau wordt streng gecontroleerd. Een verdere verduurzaming van evenementen vraagt om een gezamenlijke inspanning, en om duidelijke kaders. Voor de thema's afval, geluid, vervoer en energie zullen duidelijke criteria worden geformuleerd. De duurzaamheidscriteria worden gefaseerd ingevoerd. Per jaar worden de criteria stapsgewijs aangevuld en aangescherpt. Per thema staat aangegeven wat in welk jaar verplicht wordt. Deze aanpak wordt in elders ook gevolgd en heeft als voordeel dat organisatoren voor langere tijd weten wat er aan zit te komen en daar dan ook op kunnen anticiperen.

UITVOERINGSPROGRAMMA 2020-2023

Het Uitvoeringsprogramma van het Milieubeleidsplan Heemskerk 2019-2023 omvat projecten waarin de verschillende milieurelevante thema's en de vier klimaattafels samenkomen. De projecten in dit Uitvoeringsprogramma zijn aanvullend op de reeds lopende (of in planning staande) projecten vanuit de verschillende beleidsvelden. Onderstaande tabel geeft een overzicht van deze projecten, de thema's waar de projecten op inspelen, de beoogde resultaten en de bijbehorende begroting. In de Begroting 2019 zijn de geraamde bedragen inmiddels voor een groot deel opgenomen.

Project		Klimaattafel	Beoogde resultaten	Actoren	Planning	Begroting 2019-2023
1	Verduurzamen gemeentelijk organisatie	Gebouwde Omgeving	- Duurzame meerjarige onderhoudsprogramma's (Dmops) opstellen voor het strategisch vastgoed - Uitvoeren Dmops - Plaatsen PV op andere gemeentelijke gebouwen (in vervolg op gemeentehuis en werf) - Gebouwen aansluiten op warmtenet - Routekaart naar 2030 opstellen - onderzoek WKO-installatie gemeentehuis	Gemeente Heemskerk als trekker i.s.m. ODIJ	2020-2023	Regulier budget
2	Afronding implementatie duurzame openbare verlichting	Gebouwde Omgeving	- Vervangingsprogramma LED en dim programma opstellen en uitvoerene - OV -lichtpunten uitdoen (waar mogelijk mede in relatie tot het te formuleren donkertebeleid) - Monitoring implementeren	Gemeente Heemskerk als trekker i.s.m. ODIJ	2020-2023	Regulier budget
3	Verduurzamen gemeentelijk organisatie	Mobiliteit	- Deelname gemeente aan IJmond bereikbaar continueren waaronder stimuleren (electrische) fiets woon-werk en werk-werkverkeer - Auto's op benzine vervangen door electrische auto's en diesel motorvoertuigen overstappen op GTL	Gemeente Heemskerk(P&O) ism ODIJ	2020-2023	Regulier budget

4	Verduurzaming bedrijven	Industrie	- Informatieplicht Verruimde Reikwijdte (1,5% besparing p/jr) - Uitvoering Energy Efficiency Directive	ODIJ	2020-2023	Middelen Rijk
			- opschalen GreenBiz bedrijventerrein Trompet en Houtwegen middels een Green Deal met de bedrijven	ODIJ	2020-2022	€ 50.000/jaar tot en met 2022 (0,5 fte kwartiermaker p/jr tot en met 2022)
			- CO2 reductie 10% per jaar met als doel energiepositieve bedrijventerreinen	ODIJ	2020-2023	
			- Door o.a. stimuleren zonnepanelen bedrijven	ODIJ	2020-2023	
			- stimuleren LED bedrijven(terreinen)/ isolatiemaatregelen / zonnepanelen - onderzoek naar inzet van waterstof als medium voor transport en opslag	ODIJ	2020-2023	
5	Verduurzaming Landbouw	Landbouw	- Onderzoek aansluiten Warmtenet IJmond - Zonnepanelen op agrarische gebouwen/bouwvlak, - Stimuleren saneren asbest daken	ODIJ	2020-2023	Regulier budget
6	Transitievisie Warmte Wijkuitvoeringsplannen	Gebouwde Omgeving	- Het ontwerpen en vaststellen van de transitievisie warmte, incl. wijkuitvoeringsplannen en participatietrajecten	Gemeente/ODIJ	2021-2023	€ 15.000/jaar
7	Regionale Energie Strategie	Elektriciteit	- Het vaststellen van de Regionale Energie Strategie o.b.v. de beschikbare ruimte en bronnen	Gemeente/ ODIJ	2020-2021	Middelen Rijk
8	Maatregelenfonds / Revolverend fonds	Gebouwde Omgeving	- Motie Duurzame opwekking en opslag 9 11 2017 - Ondersteunen collectieve initiatieven in de wijk - Voorstel naar college ter uitvoering - Instellen revolverend fonds	ODIJ	2020-2023	PM (€50.000/jaar, kostenneutraal)
9	Verduurzaming maatschappelijk vastgoed	Gebouwde Omgeving	- CO2 reductie scholen en sportverenigingen - zonnepanelen op 'maatschappelijke' daken - Green deal Zorg - Schooldakrevolutie	ODIJ als trekker, samen met gemeente Heemskerk	2020-2023	Regulier budget
10	Regionale	Gebouwde	- Stimuleren actieve groepen bewoners, creëer	ODIJ	2020-2023	€ 30.000/jaar

	Energiebesparing Programma	omgeving	ambassadeurs voor energiebesparing, training warmtecamera voor uitvoeren metingen in de buurt, wijkaanpak			
11	Duurzaam Bouwloket	Gebouwde Omgeving	- Informatieloket voor bewoners over energie en verduurzaming	ODIJ	2020-2023	€ 5.000/jaar (structureel in begroting)
12	Energie coöperatie	Gebouwde Omgeving	- Ondersteunen en faciliteren in het oprichten van een lokale energie coöperatie	ODIJ	2020-2023	Regulier budget
13	Warmtenet IJmond	Energie	- 2.000 woningen aangesloten op regionaal warmtenet - koppeling industrie op stoomnet Tata	ODIJ	2020-2023	€ 15.000 /jaar
14	Warmte Koude MRA	Gebouwde Omgeving	- Deelname aan warmte – koude vanuit de MRA	ODIJ	2020-2021	€ 5.000/jaar (structureel in begroting)
15	Klimaatadaptatieplan	Klimaat-adaptatie	- verkennen kansen en mogelijkheden (verdere) vergroening bedrijventerreinen en rol van agrariërs bij beheer van water en groen.	Gemeente Heemskerk ism gemeente Beverwijk en HHNK	2020-2023	Regulier budget
16	Natuur- en Milieu educatie	Gebouwde Omgeving	- Uitvoeren jaarlijks programma	ODIJ	2020-2023	Volgens reguliere begroting
17	Circulaire Economie	Industrie	- ondersteuning GreenBiz bij verdere uitwerking afvalmanagementinitiatieven	ODIJ	2020-2023	Regulier budget
18	Circulair Inkopen	Industrie	- Opstellen plan van aanpak duurzaam inkopen inclusief circulaire economie - De gemeente heeft in 2018 de intentieverklaring Circulair inkopen van de Metropool regio Amsterdam ondertekend. In 2025 dient 50% van de inkopen aan de criteria voor circulair inkopen te worden voldaan.	Gemeente/ODIJ	2020-2021	Regulier budget
19	Aanscherping Luchtkwaliteitsbeleid	Lucht	- Aangescherpte regionale Visie Luchtkwaliteit 2050 WHO norm besluit motie	ODIJ i.s.m. Gemeente Velsen en GGD	2020-2023	regulier budget
20	Continuering Meetnet	Lucht	- conform huidige regionaal Meetnet Luchtkwaliteit	ODIJ	2020-2023	Structureel in

	IJmond					begroting
21	Regionaal Platform LNG	Lucht	- stimulering van LNG voor het vrachtverkeer en scheepvaart	ODIJ	2015-2020	Regulier budget
22	IJmond Bereikbaar	Mobiliteit	- extra fietsmaatregelen - duurzaam mobiliteitsmanagement bij bedrijven en eigen gemeentelijke organisatie	ODIJ	Continu	NSL subsidie, Beter Benutten subsidie en Regionaal Mobiliteitsfonds
23	Monitoring	Klimaat-akkoord	- Monitoring per onderdeel implementeren	ODIJ	2020-2023	Regulier budget
24	Proef robuust en intelligent electriciteits-netwerk	Energie	- Proefproject in buurt of wijk - Evaluatie proef verder verwerken in verdere elektrificatie	Gemeente Heemskerk	2020-2023	PM; kosten verwerken in VJN